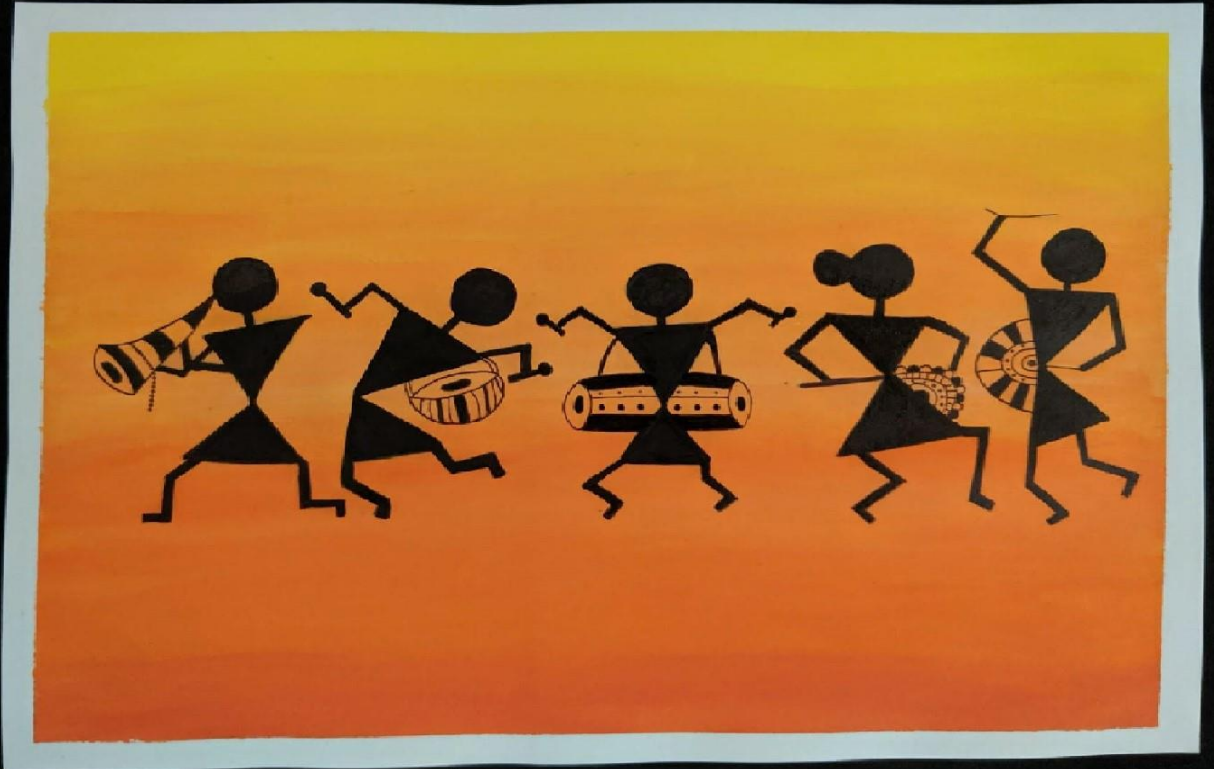

दिवाळी अंक २०२१

Diwali Ank 2021

सॅन अँटोनियो महाराष्ट्र मंडळ दिवाळी अंक २०२१
अंक क्र.- २

San Antonio Maharashtra Mandal Diwali Ank 2021
Sr.no.- 2

संपादिका
सौ. रेश्मा निखिल गोरेगावकर

सहाय्य
श्री मनोज सोनजे

मुखपृष्ठ चित्रकला
सौ. चारुता देशपांडे भागवत

Disclaimer:

The views and opinions expressed in this SAMM Diwali Ank 2021 are those of the authors and do not necessarily reflect the official policy or position of San Antonio Maharashtra Mandal.

None of the content is intended to malign any religion, ethnic group, club, organization, company, individual or anyone or anything in particular.

नमस्कार SAMM परिवार,

तुम्हा सर्वांना दीपावलीच्या मनःपूर्वक शुभेच्छा! हे पर्व आपणास आनंदाचे, भरभराटीचे, प्रगतीचे, आरोग्यदायी जाओ हीच मनोकामना.

पुन्हा एकदा घेऊन आलो आहोत तुमच्यासाठी सॅन अँटोनियो महाराष्ट्र मंडळाचा दिवाळी अंक क्र.-२.

हा अंक सर्व कला आणि साहित्य प्रेमींना एका छत्राखाली आणण्याचा प्रयत्न आहे. अंक पूर्वपेक्षा 'bigger and better' करण्याचा आमचा हा नम्र प्रयत्न आहे. ह्या अंकात आम्ही तुमच्यासाठी कविता, लघुकथा, वैयक्तिक अनुभव, सामान्य ज्ञान लेख, शब्दकोडे, पाककृती आणि कलाकृती घेऊन आलो आहोत. महिला, पुरुष, मुले-मुली, लहानांपासून वयस्करांपर्यंत प्रत्येकाने वाचावा असा उपयुक्त अंक आहे.

आपल्या ह्या SAMM परिवारात कित्येक अज्ञात प्रतिभाशाली साहित्यकार आहेत हे तुम्हाला अंक वाचल्यावर लक्षात येईलच. या अंकाच्या सर्व योगदानकर्त्यांचे आम्ही मनापासून आभार मानतो. लेख आवडल्यास लेखक/लेखिकाला 'पर्सनल मेसेज' पाठवावे आणि त्यांचे प्रोत्साहन करावे अशी नम्र विनंती करू इच्छितो.

आम्ही आशा करतो ही आवृत्ती तुमच्यासाठी आणि तुमच्या कुटुंबासाठी मनोरंजक आणि आनंददायक ठरेल. आपण ह्या वाचनाचा नक्की आनंद घ्या. हा एक निशुल्क डिजिटल अंक असल्यामुळे, आवडल्यास आपल्या अमेरिकेतील व भारतातील मित्र -परिवारा सोबत नक्की शेअर करा.

आमच्याकडून काही चूकभूल झाली असेल तर माफ करणे.

धन्यवाद.

संपादिका,

सौ. रेश्मा निखिल गोरेगावकर

॥ श्री गणेश ॥

Artist – Riya Bodas
Medium – Micro Pen & Paper

SAMM च्या माझ्या प्रिय मित्रांनो,

आपणा सर्वांची या वर्षाची दिवाळी निरोगी व अत्यंत उत्साहात साजरी झाली असणार अशी मला आशा आहे। यंदा या सणाचे महत्त्व केवळ महालक्ष्मीपूजनापूर्ते मर्यादित न राहता आपल्या जीवनातील भावनिक, सामाजिक आणि आर्थिक पातळींवरही या दिपोत्सवाने नक्कीच एक सकारात्मक ठसा उमटवला.

जगभरात गेल्या वर्ष-दीड वर्षांच्या अत्यंत नैराश्यपूर्ण वातावरणात यंदाच्या दिवाळीने एक नवचैतन्य पसरवून भावनिक पातळीवर आपले सर्वांचे मनोबल उंचावण्याचे काम केले. सामाजिक पातळीवर म्हणायचे झाल्यास आपण सर्वांनी पुन्हा एकदा उत्साहाने मित्र-परिवारांसोबत एकत्र जमून एका-मेकां साहाय्य करून हा सोहळा साजरा केला आणि आर्थिक पैलू असा की या भावनिक चैतन्यानी व सामाजिक बांधीलकीने या उत्सवाच्या निमित्ताने आपण बहुतेकांनी अपार उत्साहाने अनेक पारंपारीक वस्त्र-परिधाने, आभूषणांची खरेदी नक्कीच केली असणार व भारतातल्या अनेक लघु-उद्योजकांच्या व्यवसायाला आपला हातभार लावला.

दिवाळीचा आनंद लुटण्याची परंपरा आता केवळ महाराष्ट्र किंवा भारतापुरती मर्यादित न राहता ती आता जगाच्या कानाकोपऱ्यात नेत्रदिपक पद्धतित साजरी होत आहे आणि आपले सॅन अँटोनियोही याला अपवाद नाही, किंबहुना असे म्हणायला हरकत नाही की आपण सॅन अँटोनियोकर तर इतर अमेरिकन शहरांपेक्षा तिप्पट प्रमाणावर दिवाळी साजरी करतो, गेल्या तिन आठवड्यांच्या IASA दिवाळी, San Antonio City दिवाळी अन SAMM दिवाळी च्या लगबगीतून व धावपळीतून तुम्हा सर्वांना याचा अनुभव आलाच आहे. असो...

तर मंडळी, आपल्या मंडळाची अधिकृत स्थापना होऊन हे तिसरे वर्ष आणि मंडळ स्थापनेचा उद्देश्य मराठी संस्कृतीची जोपासना करणे, प्रोत्साहन देणे व विविध मराठी सण सामुहिक साजरे करून आपल्या चिल्ल्या-पिल्ल्यांना विदेशात असूनही त्यांच्या मुळ चालीरितींची ओळख व जाणिव कायम ठेवणे, हा होय.

या प्रयत्नात आपण नक्कीच यशस्वी होण्याच्या मार्गावर वाटचाल करित आहोत. या प्रवासात मागील २ वर्षातिल कार्यकारिणी मंडळ, सॅन अँटोनियोतिल जुने कुटुंब सदस्य व मंडळाच्या तुम्ही सर्व आजी-माजी सदस्यांचे मोलाचे योगदान कारणीभूत आहे. तसेच आपल्या मंडळाच्याच अंतर्गत स्थापन झालेल्या आपल्या मराठी शाळेचा, म्हणजे सॅन अँटोनियो मराठी शाळेचा अमूल्य वाटा आहे. मी तुम्हा सर्वांचे मनःपूर्वक अभिनंदन करतो व आभार मानतो.

आपल्या सर्वांच्या याच उत्साहाने व प्रोत्साहनाच्या साह्याने आपला हा दिवाळी अंक मी आपल्या २०२१ कार्यकारिणी समितिच्या वतिने आपल्या समोर प्रस्तुत करतो. तसेच या दिवाळी अंकासाठी आपल्या पैकी सर्व लेखक-लेखिकांचे त्यांच्या साहित्यिक योगदाना करिता विशेष आभार मानतो. विविध सांस्कृतिक उपक्रमां सोबतच आपले सदस्य साहित्य क्षेत्रातही अवल्ल आहेत याची ग्वाही हा दिवाळी अंक वाचून आपल्याला नक्कीच पटेल.

शेवटी, नुकत्याच झालेल्या दिवाळी सोहळ्याच्या वेळी घोषित झाल्याप्रमाणे आपली नविन कार्यकारिणी समिति लवकरच आपला कार्यभार स्विकारेल व आपल्या मंडळाची ही यशस्वी वाटचाल अशीच जोमाने सुरू ठेवेल याची मला पूर्ण खात्री आहे. मावळता अध्यक्ष म्हणून मी त्यांचे सर्वांचे मनःपूर्वक स्वागत करतो व माझ्या अध्यक्षतेत विद्यमान कार्यकारिणीचे सदस्य, सौ.रिया दाणी, श्री लक्ष्मीकांत बोंद्रे, श्री मनोज सोनजे व श्री अमोल कुलकर्णी यांचेही त्यांच्या सहकार्यासाठी व मंडळासाठीच्या त्यांच्या अथक परिश्रमाकरिता विशेष आभार मानतो.

धन्यवाद,

आपलाच

श्री सुजीत तेलंग
अध्यक्ष २०२१

Artist – Tejashree Sourabh Magdum
Medium –Acrylic on Canvas

Rendezvous with Sunnapwars

Dr. Rashmi Katre, MD
Dr. Abhijit Sunnapwar, MD

Please tell us about both your backgrounds and academic aspirations.

Dr. Abhijit: I did my MBBS from Government Medical College, Yavatmal and Rashmi did hers from B.J. Medical college, Pune. Both of us did Radiology residency from KEM Hospital and Seth G.S Medical College, Mumbai and that's where we first met. At the end of our residency, we got married. After finishing residency, we decided to move to US to further our education. We completed US certifying exams (USMLE) and continued higher education in the USA (fellowships) and then we were appointed as Radiology faculties at UT Health, San Antonio, Texas.

Dr. Rashmi: We are currently serving as faculty radiologists. Abhijit as professor and myself as associate professor of radiology at UT Health affiliated to University Hospital, San Antonio. And this city has been our home for last 14 years.

Please share some insights on the type of work that you both specialize in.

Dr. Rashmi: I work in Emergency Radiology

section, which is undoubtedly the busiest section of our hospital, since our hospital is level-I trauma center and a tertiary referral center. Radiology is considered as eyes of medicine and major treatment decisions are taken based on the Radiologist's reports. Speed and accuracy are extremely crucial components of my work. I read X-rays, ultrasound, CT scans and MRIs of patients with trauma, stroke, pain, infection etc., who come in the emergency room.

Dr. Abhijit: I work in Abdominal Imaging section. Majority of my work comprises of cancer staging, and transplant imaging. Our liver transplant center is second in the country when it comes to living donor liver transplantation. I am radiology liaison to transplant surgery. I am also program director of body MRI imaging fellowship.

Dr. Rashmi: In addition to clinical work, we also teach radiology to medical students, residents, and fellows. We really like what we do since it is very rewarding to help someone in need and get the right treatment at right time.

How has been your professional experience in the US? How different is it from your experience in India?

Dr. Abhijit: Professional experience overall has been great so far. Things are very different here compared to India. Here, we were able to pursue advanced education in radiology subspecialties which are not available in India. Medical field cannot be perfect anywhere in the world and first world countries have their own challenges. What I like about this country is, most of the treatment is evidence based and not empirical. On the other hand, there is overutilization of resources.

Dr. Rashmi: I believe, lot of efforts are put into medical research in the US. Any new treatment plan or drug is the result of such extensive research, this is absolutely true in case of cancer treatments.

Continued

Please give us some advice for maintaining a healthy lifestyle.

Dr. Abhijit:

1. Know your numbers. Everyone who is 35 years and above should have basic labs done yearly and know where they stand. Make a deliberate effort to correct them as much as possible.

2. Find stress busters. In this country our generation is under excess stress, and we all have our own. Stress is considered as silent killer; however, Hans Selye (founder of stress theory) had said: *"It is not stress that kills us, its our reaction to it."*

Identify your stress busters and follow them. It could be anything like gardening, a puppy, yoga class, sitcom, friends etc.

3. Get moving. Any type of physical activity is good for your body and brain. Sports, workout, dancing, walking. Anything that suits you. Howsoever busy you are, you can always take out 15 to 30 minutes of your day to get moving.

4. Listen to your body. Be kind to yourself and pay close attention to what your body is trying to tell you. Modify your activities according to your age and ability.

Dr. Rashmi:

In addition, for all the women, at 40 or above, get your yearly mammograms which may help in diagnosing early breast cancer as recommended by American College of Radiology.

What recommendations could you share for students who would like to make a career in medicine?

Dr. Abhijit: Medical field is a long and hard road, but at the same time a rewarding one. Pursue it if you are passionate about helping people and willing to put others first.

Dr. Rashmi: I would recommend young students who are thinking of a career in medicine to work as a volunteer at a medical facility such as emergency room or cancer center and see if it is a good fit for you.

Artist – Charuta Deshpande Bhagwat
Medium – Acrylic on Canvas

नाती

मायेच्या कोशाला आकार नसतात
प्रेमाच्या बोलीला शब्द नसतात
प्रेमाचे हे कच्चे धागे
धैर्य सामर्थ्य देणारे धागे
विश्वासाची शाल विणणारे धागे
जीवनाचा अर्थ सांगणारे धागे
या धाग्यांनी असतात नाती
जणू रोपाच्या मुळाशी भिनलेली माती

लेखिका- सौ. अंजली गोखले

Good, Bad and Ugly Facts of Plastic Pollution 1

Our planet is facing *plastic pollution* crisis of catastrophic proportions, yet many believe plastic pollution is simple littering!

The Good: Cheap, lightweight, and versatile plastics are the dominant materials of our modern economy. They have become essential components of products and packaging. Due to the convenience of disposable water bottles, you are guaranteed to find bottled water almost everywhere you go. Its production is expected to be double over the decades, according to the Center for International Environmental Law.

The Bad: Since the 1950's, approximately 8.3 billion metric tons of plastic have been produced worldwide – yet less than 9% has been recycled. Plastic recycling doesn't work – it's *greenwashing* by the plastics industry to make us think it's ok to keep using plastics. Plastic is not biodegradable, it breaks down very slowly, into smaller pieces, called microplastics which scatter across the environment and poison the air we breathe, the water we drink, and the food we grow and eat. One single plastic bottle takes up to 1,000 years to decompose. Plastic bottles clog our waterways, blow across our landscapes and ultimately enter the ocean. Marine animals mistake them for food, choke and die from the toxins produced in their stomachs by the bottle tops. There are already an estimated 150 million metric tons of plastic in our oceans, with 8 million metric tons added every year. If the current trend continues, there could be more plastic than fish (by weight in the ocean by 2050). Each of us is eating,

swallowing or breathing about 2,000 tiny pieces of plastic each week, about one credit card.

The Ugly: Plastic pollution is more than just the ugliness of single-use plastics that wash up on our beaches; it is a human health crisis too! Bisphenol A (BPA) is a widely used chemical for the production of plastics. Plastic slowly leaches this toxic chemical when you refill the bottle or use microwave to heat food. This chemical has been linked to causing reproductive, immunity, as well as neurological problems.

How does Plastic contribute to Global Warming?

Plastics generate heat-trapping GHGs at every stage of their life cycle. During the manufacturing process releases a host of toxic chemicals such as acetone, methyl ethyl ketone, and toluene, into the atmosphere. Greenhouse gases like sulfur oxides and nitrous oxides are also released into the atmosphere during this process. Additionally, when the bottles are being transported to the bottling plants, tons of carbon dioxide are released into the air. Historically, the ocean has sequestered 30 % of carbon dioxide emissions from human-related activities. However, microplastics reduce the growth of microalgae and the ocean environment's ability to remove carbon dioxide from the atmosphere, as a result Oceans get warmer.

¹ This document does not necessarily contain the writing of the author but is a collection of materials obtained from various printed materials and websites.

Continued

Should most regional Indian associations (during their respective festival celebrations) be concerned about using Plastic Dinnerware and Plastic water bottles?

During most cultural events we are serving meals in plastic plates, cups, utensils and plastic water bottles. This means, we are unintentionally polluting our planet beyond our imagination! Using compostable alternative is the best option to reduce our Carbon footprint. So, when we enjoy our meals during an event gathering, we should recognize that we're all doing our small part. We must own the problem not offload it.

Last and most important point is that as global citizens we are fulfilling the United Nation's 4 out of 17 Sustainable Development Goals (SDG) which are developed to achieve peace and prosperity for people and planet.

What are the solutions?

Addressing the global plastics crisis requires seeing and solving it from multiple angles; there is no panacea. We need to address today's reality (billions of tons of plastics already circulate in our economy), while building a waste-free tomorrow. To address plastic waste at every stage of the material's life cycle—from source, to use, to end-of-life and back again—every stakeholder across the value chain must be involved. This requires building a system that reduces the use of fossil fuels, reduce energy to make plastics, harnesses design, innovation and material science.

Finally, as consumers, giving attention to what types of paper and packaging are used in our daily products and petitioning companies to make changes to harmful materials is crucial. "Zero waste" -the conservation of resources through responsible production, consumption, reuse, and recovery of materials without incineration or landfilling – is the best path to reduce emissions.

Contributed by- Mrs. Darshana Shirish Gupte

अदृश्य कंस { }

लहानपणी कंसाची ओळख झाली ती कृष्णाचा मामा -दुष्ट मामा -राक्षस म्हणून! मामा खरा; पण कृष्णाच्या आई -बाबांना कारागृहात ठेवणारा, कृष्णाच्या बाकी भावंडांना मारून टाकणारा आणि कृष्णाच्याच जीवावर उठलेला! त्यामुळे, माझाच लाडका मामा, पण येता जाता टपल्या मारायला, चिडवायला लागला की मी चिडून त्याला म्हणायची- का रे छळतोस? कंस मामा कुठला !

जरा मोठं होऊन घरातून शाळेत गेले आणि हा कंस ही पुराणकथांतून उठून चक्क बीजगणितात शिरला आणि तिथेही मनमानी करायला लागला. गणितातली निम्मी ताकद या कंसातच असते की काय हे ही तो कंसच जाणे ! पण कंस घातला की झालाच ए आणि बी चा सवता सुभा! लगेच त्यांना अगदी VIP ट्रीटमेंट! बेरीज, गुणाकार, जे काय असेल ते आधी या (कंसातल्या) पदांचं! बाकीच्यांचा विचार सुद्धा नंतर! बीजगणितात हे कंस असे खुल्लमखुल्ला दिसतात तरी! व्यवहारात ते दिसत नाहीत, जणू अदृश्य असतात; पण आपलं अस्तित्व जाणवून मात्र देतातच. 'मी जनतेचा सेवक .....जनतेची कृपा हेच माझं बळ ....' अशी वाक्यं ऐकली की (मत मलाच द्या बरं का) हा अदृश्य कंस दिसायला लागतो. 'आमच्याकडे घर कंस अगदी नीटनेटकं, टापटीप लागतं बाई सगळ्यांना' असं ऐकलं की अदृश्य कंस लख्ख दिसायला लागतो.... (हिचं घर म्हणजे अगदीच बाई गबाळं! ईsss ग बाई !), 'आम्हांला काsssही नको .... आता तुम्हांलाच तुमच्या मुलीला काही द्यायचं असलं तर ....' असं मुलाकड्यांनी मधाळ, तुपाळ आवाजात जरी म्हटलं तरी अदृश्य कंसातल्या आकड्यातली वाढत जाणारी शून्यं वधु पित्याच्या नजरेसमोर गरगरू लागतात आणि पोटच्या गोळ्याच्या पाठवणीतले हे कंस पाहून त्याच्या पोटात गोळाच येतो. गणितात काय हो, बेरीज काय, गुणाकार काय, काहीही असलं आणि कंसातल्या पदाला VIP ट्रीटमेंट द्यावी लागत असली तरी प्रत्यक्षात आपल्या खिशातून काहीच जात नाही. पण प्रत्यक्ष व्यवहारातल्या या अदृश्य कंसांच्या ट्रीटमेंटसाठी आपल्या आयुष्यभराच्या पुंजीतल्या रकमेची वजाबाकी, भागाकार करता करता आपल्या आयुष्याच्या हिशेब चुकतो की काय असे वाटू लागते.

आणखीही काही (निरूपद्रवी) कंस अधून- अधून आपणच घालून घेतो स्वतःला! भर पावसात आपली छत्री, हाताशी इटुकला रेनकोट, त्याची पिटुकली स्कूल बॅग, आणि चिमणतहानेची वॉटरबॅग असं सगळं

सांभाळत रस्त्याच्या कडेने चालताना रिक्षानं मस्तपैकी स्प्रे पेंट केलं की (चालणारे) सगळे एका कंसात एकत्र येतात आणि 'हे गाडीवाले (सगळे) असेच' यावर सगळ्यांचं एकमत होतं. पण तेच, एकदा मी रिक्षात होते .... बाकी प्रसंग तोच! 'लोकं पण ना ..... जरा बघून चालत नाहीत' असं रिक्षावाल्यानं म्हणताच मी पण म्हटलं 'होय ना, असं प्रत्येकाच्या अंगावर उडू नये म्हणून जपायचं तर गाडी चालवायची कशी ?' ..... आता मीच गाडीवाल्या कंसात होते ना ....! भरलेल्या बसमध्ये आपल्याला घेतलं नाही की रांगेच्या कंसातून आपणही बसला नावं ठेवतो. पण आपण बसमध्ये असलो की 'अजून किती कोंबायची ती माणसं? तोल गेला तरी पडायलाही जागा नाही' असं म्हणताना आपण बसच्या कंसात जातो. अर्थात असले निरूपद्रवी कंस माणसाला प्राप्त परिस्थितीत समाधान मानायला शिकवतात. मात्र काही कंस बोचकारेही काढतात. अख्खं लहानपण घालवलं त्या कोकणातल्या गावी जाण्याचा योग अलिकडेच आला. 'कुठे असतेस गो? कोल्हापूर होय?' या पुढचा (अगदीच घाटीण झाली) हा अदृश्य कंस मला स्पष्ट दिसला. नोकरी, संसार या कसरतीतही मी पुढे शिकले याचं माझ्या घरच्यांना (जास्त) कौतुक! पण 'एम् .ए . केलं यंदा' म्हटल्यावर युनिवर्सिटी कुठची गो? या प्रश्नाबरोबरच्या अदृश्य कंसात विद्या देवीच्या दालनातला तरतम भावाचा 'आहेर' मला बरोबर पोहोचला.

सध्याच्या कोरोना काळात हे कंस जरा वेगळ्या पद्धतीनं दिसताहेत. 'आमचं झालं बाई दोन्ही व्हॅक्सिनेशन? तुमचं दुसरं नाही झालं अजून? असं ऐकलं की (काही खरं नाही आता तुमचं ...) असा डेंजर कंस दिसायला लागतो आणि 'आम्ही नाही बाई कामाशिवाय बाहेर जात' असं ऐकलं की आपण म्हणजे एकदम भटकभवानी असल्याचा फील यायला लागतो. खाताना ठसका लागला, कसल्या खाटानं शिंक आली तरी आसपासच्या चेहऱ्यांवर कोरोनाचे कंस! साधं शिंका खोकायची पण चोरी! तरी पण, मंडळी, "काळजी घ्या" म्हटल्यावर (मास्क, सॅनिटायझर, अंतर) हा कंस आणि 'टेन्शन नका हो घेऊ' म्हटल्यावर (सकारात्मक रहा) हेच अदृश्य कंस मनावर कोरून ठेवा.

लेखिका- डॉ. सौ. जुई विजय कुलकर्णी

आठवणीचे मेघ

कानी येते कुठूनशी माझी आवडती धुन,
एका क्षणात होई हळवे माझे मन...

आठवणीचे मेघ येती हे दाटून,
आणि बरसती नभ अवचित गाठून...

सावरण्या मज मिळते कारण,
कोरडीच आहे मी देते भासवून...

पण माझ्या नकळत मी ही जाते रमून,
अन् दोन जुन्या घटका, येते मी जगून...

लेखिका - सौ. संध्या ल. बोद्रे

सुगरण

खस्ता पोटली

साहित्य

आवरणासाठी
१ cup मैदा
४ tbsp तेल
३ tbsp बेसन
चवीपुरते मीठ

सारण

१/४ cup मुगाची डाळ
१/२ cup खोबऱ्याचा कीस
२ tbsp तीळ
१ tsp वाळलेल्या कांद्याची पावडर
१/२ tsp काळे मिरे पावडर
२ tsp बडीशेप
१/४ tsp हळद
१/८ tsp हिंग
१ tsp लाल तिखट
१/२ tsp जिरे पूड
१/२ tsp आमचूर पावडर

१ tsp चाट मसाला
१ tsp गरम मसाला
१ tsp हिरवी मिरची पेस्ट
१ tsp आलं लसूण पेस्ट
१/४ cup कोथिंबीर
१ tsp खसखस
१ tsp साखर
१ tsp धणे पावडर
४ tbsp शेव
२ tbsp चिंचेचा कोळ
मीठ चवीनुसार

© 2010 Vertex42.com

कृती

१. मैदा व बेसन एकत्र करून त्यात मीठ घालावे. तेल कडकडीत गरम करून पिठात घालावे आणि पाणी घालून पीठ घट्ट मळून घ्यावे.
२. सारणासाठी सर्वप्रथम पिवळ्या मुगाची डाळ तांबूस होईपर्यंत भाजून घ्यावी आणि बाजूला काढावी.
३. नंतर, कढईत तीळ, खोबऱ्याचा कीस, खसखस, धणे, बडीशेप भाजून घेऊन बाजूला काढून ठेवावे.
४. भाजलेले पदार्थ थंड झाल्यावर mixer मधून जाडसर काढून घ्यावे.
५. कढईत थोडे तेल तापवून त्यात आलं लसूण पेस्ट, मिरची पेस्ट, कोथिंबीर, हळद, तिखट, गरम मसाला, जिरेपूड, हिंग, आणि वरील जाडसर भरड घालून मिसळून घ्यावे.
६. थंड करून त्यात मीठ, साखर, चाट मसाला, आमचूर पावडर, कांद्याची पावडर, मिरे पूड, चिंचेचा कोळ आणि बारीक शेव घालून मिसळून घ्यावे.
७. सारण तयार झाल्यावर मैद्याची पातळ पोळी लाटून त्यात सारण भरावे आणि पोटलीचा आकार देऊन गुलाबी/golden brown होईपर्यंत तळावे.

© 2010 Vertex42.com

पाककृती- सौ. चारुता देशपांडे भागवत

This recipe card is designed to be printed on 4x6" index cards.
You may also print on regular paper and cut out the recipe card.

Artist – Trisha Jujaray
Medium – Acrylic on Canvas

दिवाळी फराळ

शेव, चिवडा, चकली
लाडू, करंजी, शंकरपाळे.

काका, मावशी, गुण्डु, छकुली
समोर ठेवला दिवाळी फराळ.

नमस्कार करते थोरास,
दिवा लावला देव्हान्यात.

करोनाचा व्याप टळो
सगळे राहोत हसत स्वस्थ.

मागणे हेच माझे
सुरळीत चालो नित्य कृत्य.

दिवाळी अभिनन्दनं
सर्वास शुभचिन्तन.

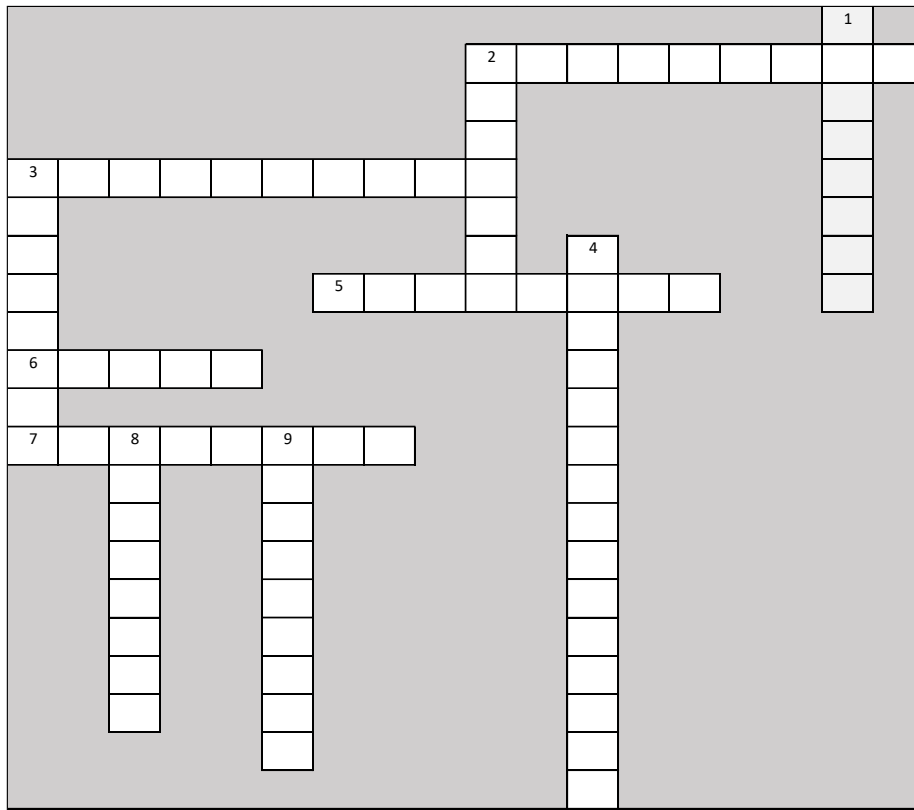

लेखिका - सौ. मोना 'मोहिनी' पाडें

Do you know your City?

Across	Down
2. Park near Tower of Americas	1. City celebrates this Indian Festival
3. Your City	2. City of Hindu Temple of San Antonio
5. Alamo, Concepcion, San Jose, San Juan, and Espada	3. Thrilling Theme Park
6. Pivotal event in Texas Revolution	4. 750-foot observation tower-restaurant
7. 250-acre marine mammal park, oceanarium and animal theme park	8. Tropical paradise and a family-friendly water park
	9. City park and a special-case pedestrian street that is one level down from the automobile street.

Created by- Mr. Laxmikant Bondre

Solution on page 59

3 Quotes of My Life

Hello Friends,

I'm Jayesh More, a proud San Antonian and part of a vibrant Maharashtra Mandal community. I'm no saint or guru or a writer by any means, however I do want to share a few things about the way I look at life and how hard I try to practice it every single day. I've been blessed with a very loving family and friends all my life. San Antonio Maharashtra Mandal introduced me to some very beautiful personalities, friends, and activities. Thank you very much for allowing me to be part of it.

"Stuck at 25"... if you know me, you may have seen me chanting this almost every day. I have two high schoolers so calculating my age is no brainer and there is no extra prize to guess! Very soon my daughters will be cutting their 25th birthday cake and I will still be chanting the same Mantra. Funny right??? Believe it or not, it's a true story. That's who I'm !!!

Here are the three quotes that I strongly believe in.

'Age is an issue of mind over matter, if you don't mind it doesn't matter'.

Mark T.

While we can't stop the clock, we can change the way we think. It's our choice whether we want to be 25 at 45 or be 45 at 25. Choice is always ours. How we think, decides how our body parts function. While nobody can change the ultimate truth and move the clock reverse, we can control how we can live every day till the ultimate truth becomes reality.

My family had 25 candles for my 40th birthday...it didn't change the fact that I had turned 40, however it was an energy booster. It's not about not accepting the fact and running away from reality; but it's about

training our mind to think differently. It is possible and does help me in my day to day professional and personal life. Isn't a 25-year-old able to get more things done, faster and efficiently? Then, why not?

'God, grant me the SERENITY to accept the things I cannot change, the COURAGE to change the things I can, and the WISDOM to know the difference.

Reinhold Niebuhr

While we can't control every single situation to not enter our life all the time, we can control how we handle ourselves in that situation. Some situations are avoidable, and some are not. Ones forced into the undesired situation, the sooner we realize our circle of influence, the sooner we can start breathing again. Realization of our line of control and introspection are the keys here.

My dad started his journey into another world in 2019. It took me quite a significant time to come back to my senses and accept reality. My mind was not ready to accept the fact. After mourning for a long time, I realized that I can't bring him back in my life physically, but I can live by his preaching and bring him emotionally into my life every day. He was full of life, highly focused on his work, had unbelievable energy and never worried about trivial things that did not matter for life. That's exactly my plan now - lead the life, the way he always led, energetic and full of life. It's a choice I made, and it does help me to stay focused and alive, every single day. After all, no one has an unlimited pass here so why not use the limited pass to its fullest?

Continued

In the middle of difficulty lies opportunity.

Albert Einstein

Life is a roller coaster, full of good moments and trying moments. No one gets the escape pass. We all have our share, in different proportions of course. We all get opportunities, and we all get to go through difficult times to find those opportunities. Once in difficult times, we are surrounded and clouded with negative thoughts. It's not humanly possible most of the time, to even think of an opportunity in difficulty. And that's why we logically call it 'difficult times'. Right? Well, if you have the right people around you and a goal for yourself then it is possible to turn the table around. Can we see opportunity in every difficult situation? I'm not sure of that, however I do know one thing, it's going to pass. Now, how we handle the passing time is again our choice. Either pass it in frustration and whining or hit back hard at it.

Two dogs attacked me, when I was 24. I had to go through plastic surgery to survive the attack that broke my mandible and changed my face structure. I was stuck with wires in my mouth for 2 months, a liquid diet and a notepad, as writing was the only communication option I had. I spent the initial few weeks in frustration, blaming every dog in the world, everyone, and everything around me. Later I realized, I had all the free time in the world doing nothing. I had the option to spend a company paid vacation, watching TV all day and whine or do something with that free time. I decided to learn Guitar and joined a Java class, these two minor tweaks, got me

a career in IT and an instrument for life. I did break a chair or two during those trying months dealing with wire in my mouth, but I'm glad I was able to use the opportunity to turn a horrific experience into a satisfying end, with two great additions for my life.

Like I said in the beginning, this is a modest attempt to share a few pieces of my life. We all look at life differently and that's exactly what we need to cherish and enjoy. Life would be monotonous if all exercised and thought in the same bracket.

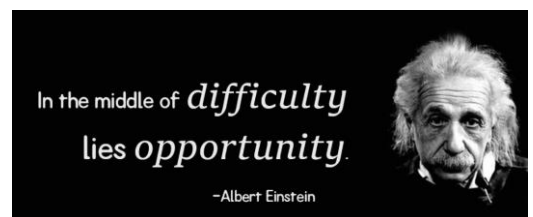
Appreciate the different opinions, ideas, and perspectives - life is short but making it interesting and fun is totally our choice.

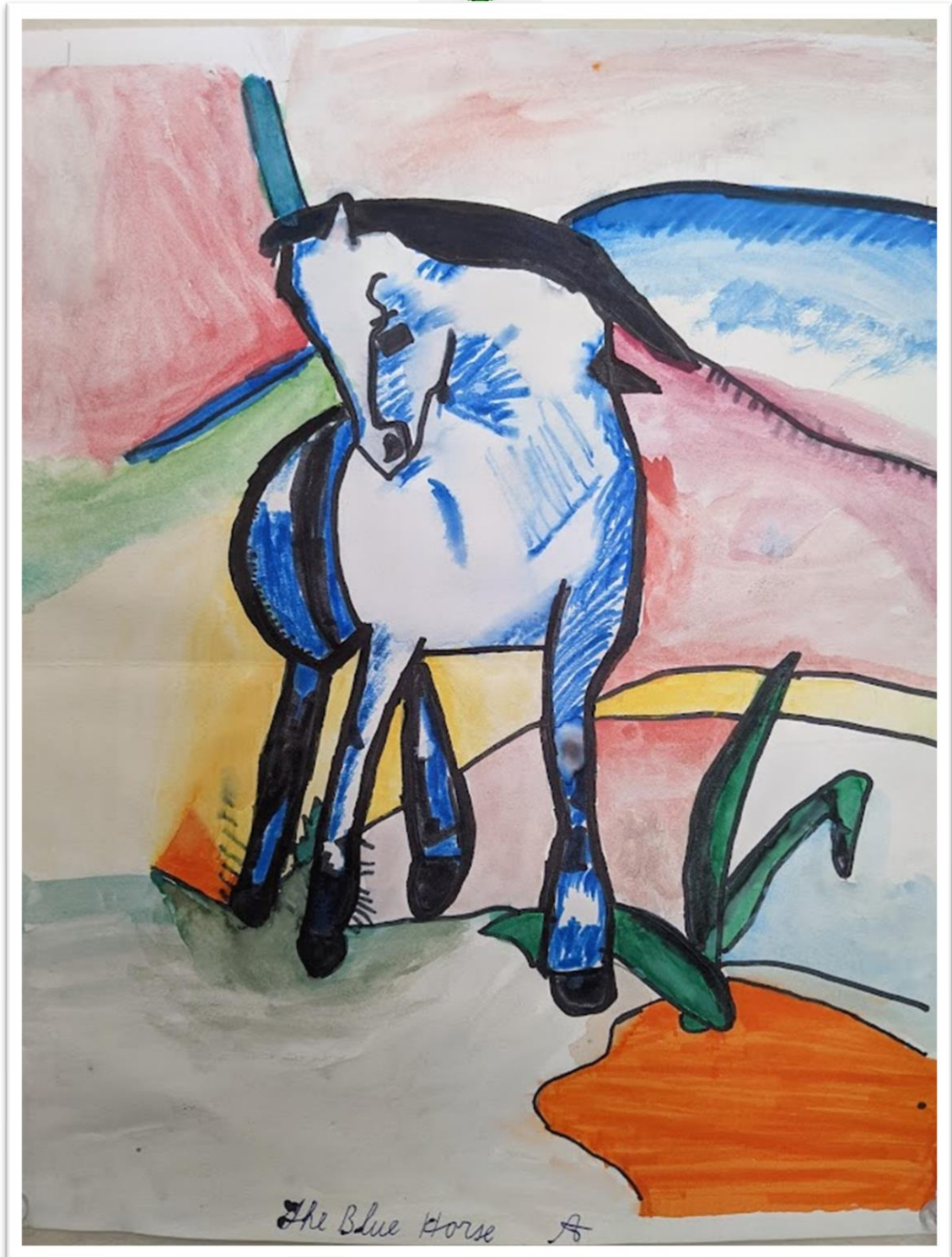
Until Next Time...

Author: Mr. Jayesh More

God grant me
Serenity
to accept the things I cannot change
Courage
to change the things I can, and
Wisdom
to know the difference.

Artist – Aayush Goregaonkar
Medium – Water color, Marker & Paper

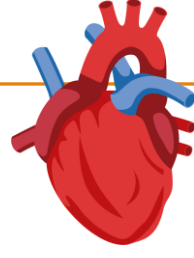

वर्ष

चैत्रमास जाणीव यौवनाची
हिरवे रोमांच मीलन वसंताशी
वैशाखात पेटतो विरहाचा वणवा
जीव कासावीस, कुणी धननीळ बोलवा
जेष्ठ्याचा ठेवीन मान, पण आषाढ चिंब करी
क्षण उसंत घे आता, श्रावण ये दारी
भाद्रपदात भारवली पाऊले
बाल विनायकाचे आगमन जाहले
अश्विनी वाहतात वात शीत
सीमा- लंघोनी येतात नाथ
चंद्र ज्योती उमलतात अंतरात
दीप ओळी अंगणात कार्तिकात
मार्गशीर्षी आता थोडे विसावणे
भरल्या गोकुळात, लक्ष्मीचे सुखे नांदणे
माघी, मागे वळून पाहता
संपन्न जीवनाची मनी कृतज्ञता
प्रौढत्व येत दारी, पौष शाल पांघरी
गूळ- तीळ देवोनी, स्नेहभाव वाढावी
परिपक्व जीवनाची होय सांगता
फाल्गुनी होलिकेत सर्व समर्पिता
होलिकेत सर्व समर्पिता

लेखिका - सौ. पौर्णिमा अ. कदम

हार्ट अटॅक

काल रात्री छातीत अचानक आली कळ
हातापायांना फुटला घाम आणि अंगातलं तर गेलंच बळ

डोळ्यांसमोर दाटला पूर्ण अंधार एकदम
डोळे चोळून बघतो तर समोर उभा यम

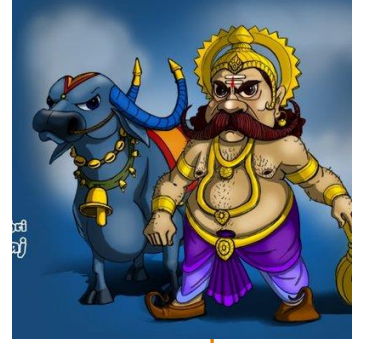
हातात फास अन गदा आणि चेहऱ्यावर जाडजूड मिशा
खाली वाहन रेडा जणू ढुंढाळून आलाय दाही दिशा

मी म्हंटले, कोणाचा शोधताय पता
तर म्हणतो बोलावणे आलेय चल आत्ताच्या आता

म्हटलं, आज तुमची स्वतःचीच कशी काय झ्युटी
यमदूतांना साऱ्या दिलीत का हो सुट्टी

म्हणतो कसा,
ओढून नेतील तुला, एवढे नाहीत माझे यमदूत फिट
वजन वाढलंय तुझं म्हणून रेड्यावरून नेईन डबल सीट

मी म्हणालो, बायको मुलांचा घेऊ दे तरी निरोप
तर बायको ओरडली उठा आता पुरी झाली झोप

लेखक - लक्ष्मीकांत बोन्डे उर्फ 'लंबोदर'

हाय काय न् नाय काय .....

अरे हाय काय न् नाय काय ? इंग्लिश बोलायला अवघड काय? अरे घाबरता कसले? मी बघा, कसा फाड फाड इंग्लिश बोलतो.... मी माझं इंग्लिश सुरू केलं तर लँड विल बिकम लेस व्हाइल रनिंग! पळता भुई थोडी होईल ... काय समजलात?

मागे एकदा शाळेची टिप गेली होती बेंगलोरला. कन्नड येत नाही म्हणून मी बिचकलो नाही. थेट इंग्लिशमध्ये विचारलं ... 'अण्णा, व्हाँट प्राइस चंदन एलेफंट?' त्याला बरोबर कळलं. हाय काय न् नाय काय !

अहो , हे म्हणजे कसं आहे ... आमच्या आजीला हिंदी येत नाही . पण दूधवाल्या भय्याला ती ठणकावून सांगते 'भय्या, गिरना नाही, गिरना नाही ...' त्याला बरोबर कळतं - दूध सांडायचं नाही.

अहो , पूर्वी अंडं साधं उकडता यायचं नाही पण आता आम्लेट पण करतो..... बेटर लेट .... देंन नो ऑम्लेट! तसंच आहे हे ! आता आमच्या इंग्रजीच्या मॅडम! परवा वर्गात त्यांनी 'गो' चा भूतकाळ विन्याला विचारला. तो आपला लागला ततपप करायला ..... मी ऐटीत सांगून टाकलं ... 'गोड' प्ले चा भूतकाळ प्लेड तसा गो चा भूतकाळ गोड! हाय काय न् नाय काय?

तर बाईंनी पुढचा प्रश्न मलाच विचारला ... 'आय अँड ड्रिंकिंग कॉफी याचा पॅसिव्ह व्हाँइस सांग. 'माझं उत्तर तयार! ' कॉफी इज ड्रिंकिंग मी! ' हाय काय न् नाय काय ! मॅडम चिडल्या पण मी? नॉट अ सिंगल वर्ड! मॅडमचा रिस्पेक्ट नको का ठेवायला? एवढे मोठे आमचे प्रिन्सिपॉल सर .... त्यांना कसं 'ही' म्हणायचं? अहो जाहो नको करायला? त्यांचा रिस्पेक्ट म्हणून मी म्हणतो .... 'सी ... अवर प्रिन्सिपॉल सर ..... दे आर कमिंग हं ..... पण ही मुलं हसतात . ... त्यांना कुठाय एवढा रिस्पेक्ट? पण या इंग्रजी भाषेला ना, रिस्पेक्ट च नाही कुणाचा! अहो आमचा विन्या पण 'ही' आणि प्रिन्सिपॉल पण 'ही'? अगदी इंग्लंडची राणी पण 'शी' आणि आमच्या शेजारची चिंगी पण शी ?

शी.. शी.. शी ! मला नाही पटत ! आता तर मी इंग्रजीत यमक सुद्धा जुळवायला लागलोय. परवा NCC च्या परेड ला भल्या पहाटे उठून गेलो ... गडबडीत चुकून दादाचे बूट घातले. पण आमच्या सरांनी विचारलंच . 'व्हाँट अबाऊट युवर शुज?' मी ताडकन उत्तर दिलं ..... आय अँडमिट .... व्हेरी व्हेरी लूज"

मग ? हाय काय न् नाय काय ? परवा तर बसमध्ये एका दादाला इंग्रजीत झाडलं . म्हणजे काय झाडलं की गर्दीत चुकून त्याचा पाय माझ्या पायावर पडला. मी सोडतो की काय ??? चांगला झाडला त्याला ..... ओ मिस्टर .... ब्रोकन युवरपण ना, या इंग्रजी भाषेला ना, रिस्पेक्ट च नाही कुणाचा! आइज? डोळे फुटले की काय तुमचे? सारी सारी ! (रागीट आवाजात) थँक यू ! वेलकम अगेन! हाय काय न् नाय काय ! सगळे लोक स्पीचलेस ! नुसते आ वासून ऐकत होते! अहो, इंग्रज हा भारत देश सोडून गेले ते अशा ठणकावून बोलणाऱ्यांमुळेच! बरं चला, खूप वेळ झाला, चलतो आता. धाकट्या बहिणीला इंग्रजी शिकवायचं आहे? काय म्हणता? तुम्हाला पण शिकवू इंग्रजी? शिकवीन की ... हाय काय न् नाय काय ... पण नाऊ नो. आता नाही. टेक माय अपॉइंटमेंट! बाय ! सी मी अगेन!

(परफॉर्म करता येईल अशी नाट्यछटा)

लेखिका- डॉ . सौ . जुई विजय कुलकर्णी

सुगरण

पेशवाई मिठास

साहित्य

क्रस्ट बेससाठी
१/२ कप खजूर
१/४ कप बदाम
१/४ कप पिस्ता
१२ डीजेस्टिव्ह मारी बिस्कीटस
५/६ गुलाबाच्या पाकळ्या
चारोळ्या (optional)
बाईडिंगसाठी गरजेप्रमाणे २/३
छोटे चमचे पातळ केलेले बटर.

श्रीखंड चीजकेक साठी
१ कप चक्का (मलमलच्या
कपड्यात रात्रभर बांधून ठेवलेले
घट्ट दही / प्लेन ग्रीक योगर्ट)
३/४ कप साखर (साखरेचे
प्रमाण आवडीप्रमाणे कमीजास्त
करावे)
१/२ कप mascarpone चीज
१/२ कप heavy whipping
cream त्यात ४ टेबलस्पून icing
sugar आणि १/२ Tsp
वेलदोड्याची पूड व केशर
घालून फेटून घेतलेलं.

सजावटीसाठी आणि श्रीखंड
चीजकेक मध्ये घालण्यासाठी
आपल्या आवडीच्या सुकामेव्याचे
काप, गुलाबाच्या पाकळ्या,
केशर, वर्ख (optional)
।या पाककृतीमधल्या जिन्नसांच्या
ऐवजी तुम्ही कोणते पर्यायी
जिन्नस वापरू शकता ते
पाककृतीच्या शेवटी दिलेल्या
नोट्सची मध्ये सविस्तर दिले
आहे।

© 2010 Vertex42.com

This recipe template is design to be printed on 4x6" index cards.
You may also print on regular paper and cut out the recipe card.

Continued

कृती

1. क्रस्टसाठी लागणारे सगळे साहित्य फूड प्रोसेसर मध्ये फिरवून घ्यावे. मिश्रणाची बारीक पूड करू नये. बदाम पिस्ता याची मध्ये मध्ये चावता येतील इतपत मोठी भरड राहू द्यावी. मलईदार मऊसूत श्रीखंड चीजकेक बरोबर बदाम पिस्त्यांचा कडकपणा मस्त रंगत आणतात.
2. हे मिश्रण एका भांड्यामध्ये काढून एकसारखे करावे. खजुराच्या ओलसरपणामुळे मिश्रण छान लाडू वळता येईल इतपत ओलसर असेल. जर कोरडे वाटतं असेल तर अंदाज घेऊन जरूरीप्रमाणे थोडे थोडे बटर मिसळावे.
3. pie tin ला तेल लावून हा क्रस्ट त्यावर घट्ट दाबून बसवावा. मग तयार pie tin २० मिनिटे फ्रिजमध्ये ठेवावा.
4. दरम्यान एका भांड्यात mascarpone चीज घेऊन ते थोडे फेटून घ्यावे. वेगळ्या भांड्यात साखर घालून ती विरघळेपर्यंत चक्का थोडा फेटून घ्यावा.
5. मग फेटून घेतलेल्या mascarpone चीजमध्ये हलक्या हाताने चक्का मिसळावा.
6. शेवटी तयार whipped cream घालून अत्यंत हलक्या हाताने सर्व जिन्नस १५/२० सेकंद मिसळून घ्यावेत.
7. श्रीखंड चीजकेकसाठी लागणारे सगळे जिन्नस छान एकजीव झाल्यावर फ्रिजमध्ये सेट करायला ठेवलेला pie tin बाहेर काढून क्रस्टच्या कडा हलक्या हाताने सोडवून घ्याव्यात. मग त्यात तयार श्रीखंड चीजकेकचं मिश्रण सपाट पसरवून घ्यावे. वरून सुकामेव्याचे काप, गुलाबाच्या पाकळ्या, केशर आणि वर्ख लावून सजवावे.

© 2010 Vertex42.com

8. कमीतकमी ४ तास हे फ्रिज मध्ये सेट होण्यासाठी ठेवावे. रात्रभर ठेवून सेट करता आले तर फारच छान. समारंभाच्या आदल्या दिवशी करून ठेवला की कार्यक्रमाच्या दिवशी मस्त सेट झालेला आपला हटके असा मलईदार "पेशवाई मिठास" तयार.

नोंदस-

1. मी इथे डायजेस्टिव्ह मारी बिस्कीट वापरली आहेत. कमी गोडवा असलेली कोणतीही बिस्कीट तुम्ही वापरू शकता जसे ग्रॅहम क्रॅकर्स. पार्ले G पण वापरू शकता पण ही बिस्किटे मुळातच गोड असल्यामुळे गोडवा थोडा जास्त होईल.
2. बाजारात मिळणारे ready whip वापरलं तरी चालेल. म्हणून जर ते वापरणार असाल ३/४ कप वापरावे. ते वापरायला तयार असते त्यात थोडी वेलदोड्याची पूड मिसळणे.
3. ह्यासाठी तुम्ही मोठा ७ इंचाचा pie tin वापरू शकता आणि केकप्रमाणे काप करून सर्व्द करू शकता किंवा हव्या त्या आकाराच्या साच्या च्या मदतीने बनवू शकता.

© 2010 Vertex42.com

पाककृती- सौ. सोनिया प्रांजल मोगरे

This recipe template is design to be printed on 4x6" index cards.
You may also print on regular paper and cut out the recipe card.

Indian Classical Dance Forms¹

Kathak is one of the 8 classical dance forms in India. It is the only dance form that originates from the Northern India.

The term Kathak is derived from the Vedic Sanskrit word Katha which means "story", and Kathakar which means "the one who tells a story", or "to do with stories". The term Kathakars in the sense of "storytellers" appears in ancient Hindu texts, such as the Mahabharata.

It is a dance which contains both Hindu and Muslim traits, includes narrative elements, often from tales of the Hindu deities Krishna and Radha or stories from the Mahabharata.

Kathak originally was a religious story-telling dance performed in temple courtyards and village squares but later under the Mughals developed as a court dance.

It is the only Indian dance form to have been directly and deeply impacted by the arrival of the Mughals, an Islamic dynasty from Persia.

Kathak dancers tell various stories through their hand movements and extensive footwork, their body movements and flexibility but most importantly through their facial expressions. Kathak dance has two main techniques: 1) Nritya (pure dance) and 2) Abhinaya (expressions).

The small orchestra accompanying the kathak dancer usually consists of four musicians including a percussionist who plays the tabla, a vocalist, and one or two musicians playing stringed instruments, such as sitar, sarod or sarangi.

Kathak is found in three distinct forms, called "gharanas", named after the cities where the Kathak dance tradition evolved – Jaipur, Banaras and Lucknow. The three gharanas had their own unique style and built their own repertoire which is now being passed on through the guru shishya parampara.

Contributed by: Mrs. Shalu Welling Arora

¹ This article is a collection of materials obtained from various printed materials, websites and Wikipedia.

Indian Classical Dance Forms¹

Bharatanatyam is the oldest classical dance tradition in India dating back to 2nd century. It is believed that Bharatanatyam was revealed by Lord Brahma to Bharata Muni, who then codified this sacred dance in a Sanskrit text called the Natya Shastra.

The word Bharata is a mnemonic, consisting of "**bha**"-"**ra**"-"**ta**". '**bha**' stands for bhava (feelings, emotions), '**ra**' stands for raga (melody, framework for musical notes), and '**ta**' stands for tala (rhythm). The term "Natya" is a Sanskrit word for "dance". The compound word Bharatanatyam thus connotes a dance that harmoniously expresses bhava, raga and tala.

Approx. 12th century made Chidambaram temple dedicated to the Lord Shiva, has 108 poses of the Bharatanatyam, that are also described as karanas in the Natya Shastra carved in stone.

Bharatanatyam is also considered a form of Bhakti Yoga. It contains at least 20 asanas found in modern yoga, including Dhanurasana; Chakrasana; Vrikshasana; and Natarajasana,.

This dance form has sophisticated vocabulary of sign language based on gestures of hands, eyes, and face muscles. It consists of **nrita** (pure dance), **nritya** (solo expressive dance) and **natya** (group dramatic dance).

The Maratha rulers of Tanjore patronized and contributed towards propagation of Bharatanatyam.

It was banned by the colonial British government in 1910, but the Indian community protested against the ban and expanded its performance outside temples in the 20th century. Bharatanatyam was originally performed exclusively by female temple dancers and was not brought to the stage for public performance until about 1930.

Bharatanatyam Arangetram is a solo debut performance that signifies the completion of initial formal training of a dancer. The term Arangetram translates to "ascending the stage". This performance is typically done ten to twelve years after a dancer begins learning Bharatanatyam, but more importantly, it is done when the guru believes the student is ready for a solo performance. The dancer must build up his or her concentration and stamina to perform solo dances for approximately three hours.

Contributed by: Mrs. Reshma Nikhil Goregaonkar

¹ This article is a collection of materials obtained from various printed materials, websites and Wikipedia.

चित्रकला

Artist – Ariv Mogare
Medium – Sketch Pen & Paper

Artist – Tiasha Padate
Medium – Color Pencils & Paper

एका प्राध्यापकाचे किस्से

या वर्षी मी उच्च शिक्षण क्षेत्रात दोन दशके पूर्ण केली. देवाच्या कृपेने, भारत, अमेरिका, सिंगापूर, फ्रान्स आणि जर्मनी अशा अनेक देशांमध्ये शिकवले. सिंगापूरमध्ये असताना मी विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्पांवर काम करण्यासाठी अनेक देशांना भेटी दिल्या. या छोट्याशा निबंधात या सहलीतील काही अनुभव कथन करणार आहे.

कंबोडियाला मी दोनदा गेलो होतो. माझ्या दुसऱ्या भेटीत, इमिग्रेशन अधिकाऱ्याने माझ्या पासपोर्टवर शिक्का मारला आणि तो मला परत देण्यापूर्वी "टिप टीप" असं म्हणाला. मी एकदम गोंधळून गेलो. मी म्हटलं "तुम्ही काय बोलताय ते कळत नाही साहेब." तो पुन्हा म्हणाला "टिप टिप". मला अजूनही कळत नव्हते. आता मला काळजी वाटू लागली! शेजारच्या बूथमधील इमिग्रेशन अधिकारी काही अधिक स्पष्टपणे बोलत आहेत का हे पाहण्यासाठी मी माझ्या डावीकडे आणि उजवीकडे पाहिले. पण त्याचा काही उपयोग झाला नाही. मी पुन्हा एकदा माझ्या इमिग्रेशन अधिकाऱ्याकडे पाहिलं आणि दिलगिरी व्यक्त करत म्हणालो, "मला खरंच माफ करा पण तुम्ही काय म्हणताय ते मला अजिबात कळत नाही." शेवटी त्याने काहीही न बोलता माझा पासपोर्ट परत केला आणि मला बाहेर पडण्यासाठी इशारा केला. बाहेर लॉबीमध्ये मी माझ्या फ्रेंच विद्यार्थ्यांना भेटलो. त्यांना पहिल्यांदा माझा विचित्र अनुभव सांगितला. ते हसायला लागले. त्यांनी मला सांगितले की इमिग्रेशन अधिकारी टीप मागत होता! म्हणजे आपण एका वेटरला कशी टीप देतो तशातलाच हा एक प्रकार म्हणायचा. हाच अनुभव मला परत कंबोडिया सोडताना आला. यावेळी इमिग्रेशन अधिकाऱ्यांनी माझ्याकडे परत टीप मागितली. मी त्याला नम्रपणे सांगितले की मी प्राध्यापक असल्यामुळे फारसं काही कमवत नाही त्यामुळे टीप देणं परवडणार नाही. त्याने काही वाद घातला नाही आणि मला जाऊ दिले.

त्या वर्षी दुसऱ्या प्रकल्पासाठी मी म्यानमारला गेलो होतो. म्यानमार म्हणजे ब्रह्मदेश. इथे मला इमिग्रेशन पार करण्यात कोणताही त्रास झाला नाही. माझे काही फ्रेंच विद्यार्थी इथे सुद्धा मला घायला आले होते. आम्ही टॅक्सीत बसल्यानंतर, सिंगापूर आणि भारताप्रमाणेच स्टीयरिंग व्हील उजवीकडे असल्याचे माझ्या लक्षात आले. मात्र, टॅक्सी ड्रायव्हरने अमेरिकेप्रमाणे गाडी उजवीकडे घातली! मला वाटले, या माणसाने पुण्यातच ड्रायव्हिंगचे धडे घेतले असावेत! अन्यथा रस्त्यात चुकीच्या बाजूने गाडी चालवायचा आत्मविश्वास कसा येणार ह्याच्यात? थोडं पुढे गेल्यानंतर लक्षात आलं की सगळेजण उजवीकडे चालवत आहेत. पण सगळ्या गाड्यांची स्टीयरिंग विल्स पण उजवीकडेच. मी विचारले हा काय प्रकार आहे? आमच्या विद्यार्थ्यांनी मला सांगितले की ब्रह्मदेशाच्या लष्करी हुकूमशहांनी रातारात ड्रायव्हिंग सिस्टम बदलण्याचा निर्णय घेतला कारण त्यांच्या ज्योतिषाने त्यांना तसा सल्ला दिला होता! ही गोष्ट १९७० ची असली तरी सुद्धा त्यांच्या कार आणि बाकी वाहनांना अजूनही उजवीकडेची स्टीयरिंग व्हील आहेत.

माझ्याकडे असे अनेक छोटे मजेदार किस्से आहेत. आता सगळेच इथे सांगता येणार नाहीत तेव्हा भेटल्यावर बोलूया!

लेखक - श्री अश्विन मालशे

My Yellowstone National Park Trip

In June my parents told me that we were going on a trip. I was excited & started dreaming about Disneyland or Universal Studios because a lot of my friends went there and told me about it. But....I should have known better .. right? I know my parents for almost 12 years now. I should have known my parents are different. They like unique things and they love natural places. Then I saw my dad watching documentaries & taking notes on Yellowstone. Mamma & dad talking about it a lot. That's when I realized we are going to Yellowstone National Park & Grand Teton national Park. Was excited because we are going on a trip after almost 2 years.

Yellowstone is on a dormant super volcano that boils the hot springs and makes the geysers erupt. The geysers are the most popular points in Yellowstone. Yellowstone is very big & in 3 states; Montana, Wyoming and Idaho. This is the first national Park in USA. There was no air conditioning or heaters or internet so it was really peculiar.

My mom got a lot of new stuff like bags and goggles, hats, sun screen, mosquito repellent, alcohol wipes, sanitizer, binoculars. Dad bought bear spray, spotting scope, lot of new KN95 masks & air purifier system. We took it with us. Every hotel we went to Dad use to go in first, start the air purifier. Then mamma & dad used to wipe all the doors, taps, door knobs with alcohol wipes to keep us safe from COVID. Then we flew to Salt Lake City, Utah and rented a car and drove to Wyoming.

We went to Lamar Valley and stopped at a lot of landmarks with amazing views. We saw a hundreds of Bisons & Elks. They were huge. They were freely roaming around on the grass and roads . There were signs everywhere that said do not approach or feed and to stay 25 feet away from bison. When they came close to our car, my mom told me that if they got angry they could turn over a truck so I told

my dad not to talk so loud near the bison with the window open but he did it anyway. We had to stop multiple times because bison were blocking the road. They were making large grunting noises. When I reached a hill we stopped and took out our new spotting scope and looked at the bison far away. I learned myself how to adjust it and so I did and we took pictures. That was super cool.

Our next stop was Mammoth Hot Springs. We had to climb up a little but the view was worth it. There were mini sulfuric waterfalls that were so colorful because of Microscopic creatures called thermophiles. When we were going up, we saw a huge sulfuric structure there too. Then we reached the top. The view was amazing. We could see mountains and hot springs & steam coming from ground and we took lots & lots of pictures. When we were going back down I asked my dad if he could take a piece of sulfur too as a souvenir so he said yes and did. I also wanted to touch the sulfuric water and I did and surprisingly it was not hot at all.

The main attraction point in the Yellowstone National park is The Grand Prismatic Springs and there too we had to climb. It was steep & tiring. From the top the view of Prismatic spring was amazing . The colors filled the water. These colors were also caused by thermophiles. They can live in boiling water too. It looked like a rainbow. Way back was a downhill so I ran. I did not slip but some other unfortunate people had a slip and fall accident but then luckily they were okay.

The Mud Volcano which was mud boiling in a pit at a high temperature. Next to that there was The Dragon Mouth cave which was a cave filled with smoke which came out and made growling noises. The stalactites and stalagmites were like the dragon teeth. Then

Continued

when we went to Hayden Valley we saw people crowding in the road so we stopped and asked them why. They said it might be a bear. I saw it with the spotting scope. You can see the artistic view of Grand Canyon of Yellowstone from Artist point. It looks like a painting.

Lastly we saw a lot of cool geysers which Yellowstone was very famous and popular for. We saw The Old Faithful geyser which erupts every 90 minutes never missing so if you plan right, then you can see it erupt. It was our last day of trip to Yellowstone National Park and go to Grand Teton National Park. Teton is the name of its biggest mountain. We went to a few viewpoints and from far it was so foggy that the mountain was blurry.

Everything surrounding us there was so still that I thought it was fake. We took a boat ride and saw it close up and it was real in the end. When we were leaving after some time driving we all got hungry and went to Jackson Hole Town which was close by. It was a very small town but it was cool.

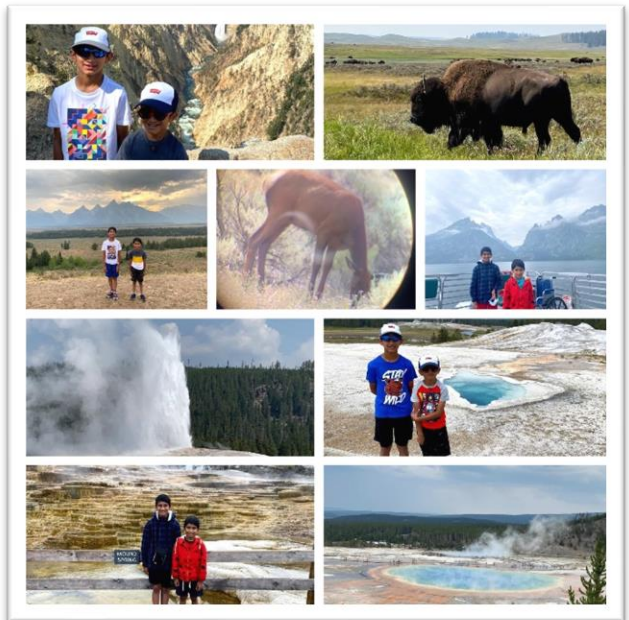
We were excited to see Dominos Pizza. In Yellowstone there was only one hotel with limited menu & only one option for vegetarian people like us. My dad said almost all National parks have only 1 hotel to reduce pollution & carbon footprint. So for almost 5 days we were eating Black bean burger for lunch & dinner. Luckily mom carried Maggie, upma, khichadi & lot of snack items & a small 1 coil stove. So one day when we were too tired to wait in that long line to purchase food we had Maggie for dinner. Only on trips me & Ariv get to have tea & biscuit in the morning & I like that a lot! So if you are planning to go to National park trips pack lot of food items. Plus they don't have TV, fridge, air

conditioners, microwaves in rooms. We did not have wi-fi in National park so no cell phones. I took a ride in driverless shuttle. It was awesome. After a week it was time to leave so we drove back to the Salt lake city & flew back home.

What I like most was the peculiarity of the parks and all the viewpoints. We had to walk 4/5 miles everyday & travel 2/3 hrs. We were so tired at the end of the day! But I think it a very cool place to visit.

I hope you visit Yellowstone National Park soon. If you need any help in planning the trip , you know where to find me. 😊

Author: Adi Mogare (12 years old)

Artist – Anaya Kamat
Medium – Acrylic on Canvas

दिवाळी

दिवाळीचा सण भारी
चला उडवूया फटाके द्द्वारी
लाडू चिवडा करंजी चकली
पक्वानांची मजाच न्यारी ...

मेहेंदी उटण्याचा सुगंध
काढा रांगोळी स्वच्छंद
नवीन कपड्यांचा गंध
करी मनास धुंद ...

पाहुणे रावळे येती घरा
तोची दिवाळी दसरा
सणासुदिला विसरावा
सारा रूसवा फुगवा ...

नवचैतन्यासोबत होऊ दे
लक्ष्मीचा आसरा
रोगराई दूर होऊन
आरोग्य नांदू दे घरा घरा ...

सण हा पणत्या कंदील
रोषणाईचा,
चला एक होऊन
उत्सव करू राम विजयाचा ....!!!

लेखिका - सौ. संयोगिता आपटे

निरंजन

निरंजन हा माझ्या अत्यंत आवडत्या शब्दापैकी एक शब्द. लहानपणी ना.सि.फडके यांची निरंजन नावाची कादंबरी वाचली होती. काय होते त्या कादंबरीत आता आठवत सुद्धा नाही. पण या शब्दाने मात्र मनावर गारूड केलं. 'निरंजन' या शब्दाचा अर्थ आहे अत्यंत पवित्र, निष्कपट आणि कुठलेच किल्मीष नसलेले. पण मला त्याच्या नादाची भूरळ पडली. या शब्दाचा नाद मला देवळाच्या गंभीर घंटानादा सारखा वाटायला लागला. शांत अशी आत्म्याला स्पर्श करणारी जाणीवच जणू ती. हाच शब्द माझे अवघे प्रणव झाला. माझ्या मनाचा अध्यात्मिक ओढा मला अश्याच जागा, वस्तू, लोक, चित्रे, नैसर्गिक सौंदर्य आणि शांतीमय वातावरणाकडे कायम ओढत असतो.

आसपास छोटी मोठी मंदिरे असणाऱ्या छोट्या गावाच्या जुन्या भागात सगळे बालपण गेले. त्यामुळे ती मंदिरे त्यातले अर्चाविग्रह हे माझ्या आयुष्याचा भाग होते. आपण जसे आपल्या आईवर आपली श्रद्धा किंवा अंधश्रद्धा आहे याचा विचार करत नाही. सहवासाने परमेश्वरा बाबतीत तसेच झाले होते. आयुष्याचा भाग

असल्याने आणि सतत द्रुष्टी समोर असल्याने त्याच्या बदल प्रेमच वाटायला लागले. तो सहवास म्हणजे सहज उपलब्ध असलेल्या मोठ्या आनंदापैकी एक होता.

हक्काचे आनंदाचे एक ठिकाण म्हणजे कृष्ण मंदिर. माझी सखी तिथे रहात असे. तासनतास या कृष्ण मंदिरात खेळण्यात जायचे. तिच्या आजोबांनी आयुष्यभर निस्वार्थपणे त्या मंदिराच्या पूजा अर्चेचा भार सांभाळला. हे एक दोन तीनशे वर्षे जुने मंदिर होते. आमच्या वाड्या जवळ असणारा हा एक वाडा होता. एक मोठा गेरू रंगाचा दिंडी दरवाजा असलेला. ह्यात एक पोटदरवाजाही होता. हा दरवाजा आणि त्याची आगळ दोन्ही अवजड होते. बंद करायला नक्की दोन माणसे लागत असणार म्हणून की काय हा कायम उघडाच असायचा. मी पंधरा वर्षात हा फक्त दोनदाच बंद होता हे ऐकून होते. एकदा गोदावरीला आलेल्या पुरामुळे आणि दुसऱ्यादा अयोध्या राम मंदिर प्रकरणात झालेल्या धर्मिय दंगलीमुळे. मला अर्थातच दोन्ही गोष्टींचे गांभीर्य नव्हते. शाळा नसूनही जाता आले नाही यानेच उदास वाटले.

आत गेल्यावर दगडी अंगण, उजव्या कोपर्यात न्हाणीघर, त्याच्या बाजूला बुजवून टाकलेली विहीर आणि त्याच्या वर असलेले प्राजक्ताचे नाजूक झाड. त्या विहिरीत तव्यात मव्यात करताना भारीच गंमत वाटायची. नेहमीच त्या केशरी दांड्यांच्या पारिजातकाचा सडा पडलेला असायचा. दोन बोटामध्ये हलकेच दाबले तर अष्टगंधा सारख्या रंगाची मेहेंदी उमटायची. आजही चित्रात ते फूल पाहिले तर मन काही क्षण त्या आठवणीतल्या सुगंधात रेंगाळते. आणखी दोन पावले पुढे गेले की सखीच्या खोल्या. बाहेरच्या खोलीला दारही नव्हते. पण तिथे कुणी नाही असे देखील कधीच झाले नाही.

चार पाच कुटुंबे त्या वाड्यात समाधानाने रहायची. पुढे दोन तीन दगडी पसरट पायऱ्या.. आणि आत दोन ऊंच ओसऱ्या मधले अरुंद दगडी अंगण. त्या पैकी एका ओसरी वर भाजी वाले भाज्यांची

Continued

टोपली ठेवायची.. प्रखर ऊन्हापासून वाचवायला. दुसऱ्या ओसरीवर आम्ही पत्ते कुटायचो. अजून काही पावले चालत गेले की मुख्य अंगण. ओट्याच्या बाजूला वडाचे झाड आणि त्याचा ऊंच पार. आणि समोर ओटा मागे गाभारा. अपूर्व शांती असलेला सुंदर गाभारा. तिथे जाताच मन निरंजन व्हायचे. राधाकृष्णाचे साधारण दोन तीन फुटाचे काळ्या पाषाणात बनवलेले रेखीव अर्चा विग्रह आणि समोर नित्य तेवत असणाऱ्या प्रसन्न समया. अजून काय लागते मन नमन व्हायला..!

. तो कृष्ण मला आमच्यापैकीच एक वाटायला लागला. एकही खेळ नसेल जो तिथे खेळला नाही. कधीही हाकलून दिल्या शिवाय किंवा बोलावणे आल्याशिवाय घरी आलेले आठवत नाही. प्रदक्षिणेसाठी मोकळ्या सोडलेल्या अंधाऱ्या बोळात डोकेही फोडून घेतले होते आम्ही दोघींनी. दुसऱ्या दिवशी टेंगळासहित पुन्हा तिथेच खेळत होतो. तो गारवा, एकांत आणि मुग्ध शैशव. कृष्णा समोर आजोबा चंदन उगाळायचे तशी मी एकटक बघत बसायचे. त्यांनी साधेपणाने केलेली या अप्रसिद्ध अशा जुन्या मंदिरातली पूजा माझ्यासाठी रोजचा सोहळा होती. ते दिवस निरंजन झाले.

समोरच्या झाडावर एक मुंजा रहातो. तो कुणाला तरी रात्री शुक् शुक् करून सरसर झाडावर चढत गेला अशी वदंता होती. ते ऐकल्यापासून आमच्या तिथल्या गप्पांमध्ये भुतांच्या गोष्टींची पण भर पडली. कृष्णाच्या समोर बसून आम्ही भुतांवर गप्पा मारल्या. किती हसला असेल तो.... रोज संध्याकाळी घरी आल्यावर आई विचारायची आज तरी पाया पडलीस का.. मी शांतपणे हौदातले पाणी पायावर घेत नाही म्हणायचे. मग तिचे सुरु व्हायचे अग शेकडो वर्षांपासूचे जागृत मंदिर आहे ते रोज कस विसरू शकतेस तू.? मी काय सांगणार आणि कसे. कधीच आठवायचे नाही. समोरच्या नळावर उगाच पाय धूताना, ओट्यावर बसून पत्ते खेळताना. फूले वेचताना. गप्पा मारताना. तिथे तासनतास असून कधीच लक्षातच यायचे नाही की

कृष्णाला नमस्कारही करायला हवा. काही तरी मोहिनीच जणू आम्हीच कृष्ण व्हायचो कदाचित मग कोण कुणाला नमस्कार करणार..!

सगळ्या गप्पांचा, खेळांचा, छोट्या छोट्या भांडणांचा अगदी सगळ्याचा तो सगुण साकार रुपाने साक्षी होता. कृष्णा सोबत त्याची सखी माझ्यासोबत माझी. आमच्या चौघांची ताटातूट होईल कधीच वाटले नव्हते बालमनाला. आज वीस वर्षे झाली त्या मंदिरात जाऊन. पुन्हा जावे तर भीती वाटते तिथली पडझड बघून मनातील हळवी आठवण दुखावेल. सगुण साकार रुपाने त्याचे नेहमीच समोर असणे मी फार गृहित धरले होते. कारण तो बालपणाच्या अस्तित्वाचा भाग होता. नंतर भौतिक अंतर वाढल्यावर लक्षात आले की तो सर्वव्यापी आहे असे नुसते माहिती असून उपयोग नाही. त्याचे तसे असणे हे जाणीवेचा भाग झाले पाहिजे. बाहेरच्या मंदिरात तो फक्त दिसतो अंतरात तो जाणवतो. त्या जाणीवेला शब्दबद्ध करणारी अवस्था हीच निरंजन. परमानंदा शिवाय काहीच न उरणे हेच निरंजन. हीच चिरंतन निरंजन अवस्था सर्वांना मिळावी अशी त्या कृष्णाकडे प्रार्थना..!!

© अस्मिता.

मायबोलीवर पूर्वप्रकाशित.

गर्जना - ढोल ताशा

नमस्कार मंडळी,

मी, भुषण प्रकाश पाटील आणि माझी पत्नी डॉ. प्रीती पाखले -पाटील, आपणा सर्वांना दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा देतो.

अमेरिकेतील बऱ्याच शहरांची वारी करत आम्ही नुकतेच सॅन अँटोनियो मध्ये स्थायिक झालो. फार कमी वेळातच ह्या शहराने आम्हाला आपलेसे करून टाकले आहे.

अमेरिकेमध्ये आल्या पासून मनाच्या कोपऱ्यात भारत विरहाची भावना कायम असायची. अनिवासी भारतीय म्हणून आपली काही जवाबदारी आहे हि भावना मनात नेहमीच असते.

बहुतांशी वेळा मंदिर, किंवा तत्सम ठिकाणी देणगी देवून काही तरी सामाजिक काम केल्याचे समाधान मानून घेतो! पण मनाला कुठे तरी रुख-रुख असायची की आपण काही तरी वेगळे करू शकतो का? साता समुद्रा पलीकडे बसून आपण मायदेशातील गरजूंना कशी मदत देऊ शकतो?

ह्या दरम्यान माझा संपर्क "Indian Roots USA" ह्या New York based संस्थेशी आला आणि त्यांनी माझ्या प्रश्नांना योग्य मार्ग दाखवला.

जिथे शब्द कमी पडतात तिथे संगीत हाच संवाद साधतो आणि ह्याच संगीताचा प्रभावी उपयोग करण्यासाठी

" ढोल-ताशा" आपणांस मदत करू शकतो , मनात उत्साह अनावर झाला . आणि .....

ह्या सुंदर संकल्पनेतून अस्तित्वात आला " गर्जना- ढोल ताशा" सॅन अँटोनियो .

"गर्जना"..... म्हणजे 'Roaring with Community'

While coming together to start a new social commitment, Garjana found a surprisingly common thread between all of us which is 'Music'.

Dhol-Tasha..... Playing Indian traditional drums.... Garjana decided to make this 'joyous beating' the face of their social organization.

ढोल ताशा ...नावच कानावर पडले तरी आपले हात ठोके वाजवू लागतात . ढोल-ताशे हा आपल्या मराठी संस्कृतीचा अविभाज्य भाग ! या गजराची धुंदीच निराळी. रक्त सळसळवणारी, झिंग आणणारी.

शिवशाही काळा पासून उदयास आलेली आपली पारंपरिक वादळे ताशा- झांज आणि त्यानंतर पेशवाईत प्रथापित झालेल्या ढोल-लेझीमचा प्रभाव सर्वश्रुत आहे. ह्या आपल्या पारंपरिक वाद्यांची आपल्या पुढील पिढीस जाणीव होणे हि पण एक मनीषा होतीच..!

आपल्या सॅन अँटोनियो मध्ये स्वतःच्या ढोलाचा जोरदार आवाज असावा ह्या सुप्त ईच्छेतून "गर्जना" ची मोर्चे बांधणी सुरु झाली.

साधारण ऑगस्ट- २०२१ मध्ये आम्ही सगळ्या हौशी मंडळींनी भारतातून ढोल-ताशा आणि तत्सम सामग्री मागवण्याचा निश्चय केला आणि पुढील वाटचाल सुरु झाली.

ढोल ताशा पथक काय असते? आपले पथक आहे का? वादन कसे करावे? पथकातील शिस्त, संस्कार ,वादांतले विविध हात, वाद्यांची बांधणी आणि काळजी ह्या सर्व मूलभूत गोष्टींचे मार्गदर्शन सुरु झाले सरावाची जागा शोधून साधारण एक-दोन महिने सराव करून गर्जनाने सार्वजनिक कार्यक्रमात मध्ये वादनास सुरवात केली.

सामाजिक बांधिलकी (Social Commitment) :
गर्जना म्हणजे सामाजिक हेतूनी एकत्र येण्यासाठी संघटना

ढोल-ताशा वादन हे केवळ माध्यम आहे.
गर्जना फक्त कलाकारांचा गट नसून गर्जना म्हणजे कार्यकर्त्यांचा संच आहे !
गर्जना म्हणजे सामाजिक उद्देश आणि अर्थपूर्ण संघटना!!

Continued

Garjana Dhol Tasha – is in process of getting a Non-Profit Organization Status. Once Non-Profit registration is acquired, Garjana will be opening its membership for all new members (Jan-2022). Garajana is planning to support various social causes including "Education of children of nomadic tribes", "Paani Organization" and many more.

Garjana will carefully identify a deserving social Organization/activity that would benefit from support. Garjana will be raising Fund by performing at events involving social cause.

Garjana will be making sure that the project they are supporting is sustainable and not a flair of time. Garjana is taking very small steps the real Big Dream.

ठोके आणि थापी अश्या ढोल – ताशाच्या तालावर आम्ही धुंद होणार आहोत. तुम्हाला ही त्यात सामील करून घेणार आहोत. Garjana will be always looking for support from fellow members like you.

गर्जनाच्या Youtube अँड फेसबुक page ला नक्की भेट द्या !

#houdeGarjana

San Antonio मराठी मंडळ -SAMM ह्यांनी आपल्या दिवाळी अंकात लेख लिहण्यास प्रोत्साहित केल्या बदल हार्दिक आभार व्यक्त करतो !
धन्यवाद !

लेखक - श्री भुषण प्रकाश पाटील

Trail (ट्रेलची) ची सफर

फिरायला जायचा का? हा खरंतर साधाच प्रश्न. पण कुठे जायचं असा प्रतिप्रश्न आला की मग विचार चालू होतात ... आज कुठे जाऊ या? कुणाकडे? फोन करूयात की असेच जाऊ या. पण रोज कोणाकडे जाणार? कोरोना मुळे तर कोणाकडे जायचा पर्यायच संपला आणि मग सुरु झाला शोध सॅन अँटोनियो मधील स्थळांचा- बागा, ट्रेल, चालण्याच्या वेगवेगळ्या ठिकाणांचा.

सुरुवात झाली Eisenhower Park पासून. खरं तर तिथे आधी पण गेलो होतो पण आता वेळ आली होती या बागेची प्रदक्षिणा घालून बघण्याची. मग काय, आम्ही चालू केली पायपीट ट्रेलच्या सापशिडीवर - कधी छोटी, कधी मोठी, कधी सपाट तर कधी डोंगरावरून, कधी डांबरी रस्ता तर कधी वूड चिप वाली ट्रेल. या बागेने आम्हाला कधीच निराश नाही केलं. दरवेळी तिचं वेगळे दर्शन आम्हाला सुखावून गेले. दऱ्या, डोंगर कायमच मराठी माणसाला जवळचे वाटतात, आपल्या मातीची आठवण करून देतात. त्यामुळेच की काय सगळे रांगडे डोंगर मनात खास जागा करून आहेत.

Comanche Lookout park- अगदी साधी छोटीशी टेकडी, टेहळणीचे हे पूर्वीचे ठिकाण, पण आता निवांतपणे सूर्यास्त टिपण्याची छान जागा.

अवश्य भेट देण्याची टेकडी म्हंटले की Friedrich Wilderness Park डोळ्यासमोर येते. ट्रेलची माळ पांघरलेली जणू काही टेकड्यांची राणीच! चार वेळा जाऊन सुद्धा पूर्ण टेकडीला वळसा अजून बाकी आहे आमचा.

Phil Hardberger ही तर जाण्या-येण्याच्या रस्त्यावरची नेहमीची बाग. पण आम्ही फारशी उत्साह न दर्शवलेली. ही बाग दोन ठिकाणांमध्ये विभागली होती. (on Blanco Road & on Northwest Military) ती गेल्या वर्षी Tobin Land bridge ने जोडली गेली. खरं तर हरणांसाठीची ही उठाठेव पण आवर्जून पाहावे अशी जागा. इथे निसर्गाचे वेगवेगळे अविष्कार- झाडांचे प्रकार. गवताचे प्रकार(grassland) आणि वन्य प्राणी जवळून बघायला मिळतात.

पुन्हा कोरोनाला धन्यवाद!! जेव्हा आपण नवीन वाट शोधू लागतो तेव्हा आधीची साधी पायवाट पण आपल्याला राजमार्ग वाटते आणि गंमत अशी की ट्रेल च्या शोधात गवसले Valero Trail Head.

अल्लादिनच्या दिव्यासारखा मग तो आमचा वाटाड्या ठरला आणि आम्ही दोन दिवाने चालत सुटलो. आम्हाला Leon Creek ने वेड लावले. प्रत्येक टप्प्यावर एक वेगळी छबी घेऊन ती आम्हाला भेटत राहिली- कधी उंच भिंत, तर कधी दूरवर खळाळत जाणारी घळ. आम्हाला तिथे वेग वेगळी माणसे दिसली- भेटली. कधी आमच्या सारखे रमत गमत फिरणारे, निवांत चालणारे, कोणी व्यायाम प्रेमी- जोरात पळणारे, कोणी आपल्या छोट्या बाळांसकट पळणारे, कोणी भू भू ला पण पळवणारे. कधी सायकलवाले, कोणी पक्षी प्रेमी तर कधी सुजाण पालक. कोरोनाच्या काळात जेव्हा आपले ओळखीचे चेहरे दिसणे दुरापास्त झाले तेव्हा या ट्रेलनी खूप जणांना सावरले. Leon Creek ला साथ देणारी तिची सखी- Salado Creek तिचाही रुबाब काही कमी नाही २५ मैलांची सुंदर सफर! ह्या वर्षी दोघींची गळाभेट झाली बरं का - Rim आणि Eisenhower Park च्या मागे.

वसंत ऋतू मधली कोवळी पालवी असो किंवा शिशिरातली पानगळ, आकाशातले मनोहर रंग, रान फुलांचे गालिचे, पाखरांची चिवचिव आम्हाला रोज चालण्याला उत्साह पुरवायची. मे जून मधल्या कडक उन्हात निवडुंग सुद्धा इतका सुरेख बहरतो हे पाहिल्यावर Prickly Pear जरा जास्तच आवडायला लागले. या रंगांच्या सोहळ्याला मग पक्षी नाही आले तर नवलंच. Cardinal च्या सोबतीने आम्हाला शोधक नजरेने चालायला शिकवले व आम्हाला Blue Jay, Turkey, Vulture असे इतरही पक्षी दिसले.

अशा प्रकारे विविध बागा, नाही वन्य परिसर आपल्या San Antonio शहराच्या अवती भवती आहेत. या बागांच्या खजिन्यातली काही प्रमुख रत्ने-

○ P Schnebel Park - ही बाग तर एका भेटीत पूर्णच होत नाही. इथे BMX Bikers साठी भारी जागा आहेत, मुलांना कल्ला करायला बिनधास्त ठिकाण.

Mission Trail -- इतिहास जपणाऱ्या या शहरामध्ये सॅन अँटोनियो नदीच्या काठी पाच प्रमुख मिशनरी ठिकाणे आहेत - Mission Alamo, Conception, San Jose, San Juan आणि Espada, त्यांना जोडणारा दुवा म्हणजे San Antonio नदी आणि Mission ट्रेल तिच्या हातात हात घालून पुढे जाते आणि हो दरवेळी चालायलाच पाहिजे असंही नाही. भाड्यानी सायकल चालवण्याची सगळ्यांनी अनुभवलेली

Continued

लहानपणीची मजा तुम्हाला इथे पण मिळते. नदीचा परिसर तुम्ही सायकलवरून आरामात फिरू शकता. San Antonio Downtown मधील Riverwalk आणि निसर्गरम्य Missions, तुम्हाला नदीची दोन्हीही रूपे नक्कीच भावतील.

OLLU (Our Lady of Lake University) अजून एक निवांत जागा. तुम्हाला पुण्यातील सारसबागेची नक्कीच आठवण करून देईल.

या सगळ्या बागांमध्ये Japanese Tea garden म्हणजे नंदनवन- रुक्ष खाणीचे इतके सुंदर रूपांतर करता येते, हे पाहून मन थक्क होते. धबधबा, छोटे तलाव, विविध रंगांचे मासे आणि फुले ह्यांनी ही बाग नटलेली आहे. इथे आल्यावर एकदम भारतात गेल्यासारखं वाटते. नवीन आयुष्याच्या गाठी बांधायला आलेली कित्येक नवं दाम्पत्य इथे पाहायला मिळतात.

तिथे जवळच असलेली Happening place म्हणजे Brackenridge park. San Antonio Zoo जवळ असलेल्या या ठिकाणी लहान आणि मोठे सर्वजण एकत्र मजा करताना दिसतात.

Lady Bird Johnson park (Trail Head), McArthur Park -आपल्याला लहानपणीच्या आठवणींच्या गल्लीत नेणाऱ्या! बाग म्हणजे घसरगुंडी, खूप झोपाळे, खूप सारी मुलं, त्यांच्यामागे उभे आई बाबा- अहो अमेरिकेत बाग काय वेगळी नाही.

San Pedro Park (Near Down Town)- गडबडीच्या ठिकाणी एवढी मोठी बाग त्यात जिवंत झरे, डेरेदार झाडं हिरवीगार हिरवळ अजून काय पाहिजे!!

अशा बागांनी नटलेल्या San Antonio टेलची मजा त्यावर चालूनच मिळणार. चला तर मग दिवाळीच्या खमंग फराळानंतर निघू या ट्रेलची सफर करायला.

लेखिका - सौ. रुपाली तालीम

Artist – Aditi Sawant
Medium – Pencil colors & Paper

Come Garden with Me

The art of gardening is mistaken to be just about plants. It encompasses everything else that goes with it too including the bugs, the soil, the birds and how you leave your mark in this world. The act of gardening can be taxing and relaxing at the same time. Gardening has proven to provide many benefits. It reduces stress, boosts the mood, builds strength, provides natural Vitamin D from the Sun and list goes on. Gardening can start with simple one pot and be expanded according to your taste and budget.

I love gardening and the pandemic gave me the chance to pursue this passion with earnest last year. I was inspired by my son who had few years ago built a vegetable patch and a compost bin to go with it. Our vegetable garden now has eggplants, flat beans, tindora, tomatoes, green chilies, moringa, many types of herbs and more. Picking them fresh from the garden and putting them to use in the kitchen gives us the warm and fuzzy farm to table experience. I also have built a flourishing flower garden that gives me happiness, joy and reason to smile everyday. I have annuals as well as perennials in the flower garden. Each plant is unique in their own way and bloom in their own season of choosing. The colorful flower garden perfectly complements our vegetable garden and provides the ying-yang balance to our home and its occupants. Viewing the rainbow colors of the blooming flowers invigorates us and brightens the mood of everyone that see this spectacle. Tending to the plants makes me happy and satisfied as it enhances my nurturing emotions. They also act as my friends and psychological support pillars.

Hope you enjoy the pictures of my garden just like I do.

Author- Mrs. Rasika Ghawghawe

थोडेसे 'दिलखेचक' चिंतन

पहिलीत असताना वडिलांना विचारले 'प्यार' म्हणजे काय, तेव्हा ते 'कुठे ऐकलेसं गं, कुठे ऐकलेसं गं' करून घाबरून उठून गेले. 'प्यार'मध्ये एवढं घाबरण्यासारखं काय बरं, ते स्वतः एवढे गाणे ऐकायचे मगं मला न कळले तर काय नवल.... पण हा विचार करायला आणि दोनचार दिवस गाणी बंद करून अपराधी वाटून घायला ते काही आजकालचे पालक नव्हते. ते गाणे ऐकत राहिले मी 'शिकत' राहिले. 'प्यार'चा रस्ता दिलापर्यंत जाणारच, शास्त्र असतं ते. त्यामुळे दुसरीपर्यंत मला 'दिला' बद्दल कळलं. यावेळेस मी आईकडे गेले व दिलाची चौकशी केली. त्यावेळी ती बावचळली असेलही पण तिने तसे दाखविले नाही. ती सगळ्या गोष्टींना 'भक्तप्रल्हाद वळण' घायची. सगळ्या भावनांना एकतर मातृत्व किंवा भक्तीचे असंबद्ध स्वरूप देऊन निकोप भावना, बालसुलभ उत्सुकता यांचा 'मोजो' ठार करायची. तेही इतकं हसतंखेळतं की मोठ्यांच्या सुद्धा लक्षात येऊ नये. तिने दिलाचा अर्थ 'काळीज' सांगितला. वरवर पहाता बरोबर आहे पण त्यासोबत एका अभद्र गोष्टीचे अवगुंठण दिले.

काय तर एक मुलगा असतो, त्याचं लग्न होते मगं ठरल्याप्रमाणे तो बायकोच्या आहारी जातो व आईला विसरतो, एके दिवशी आहार इतका वाढतो की बायको म्हणते, आईचं काळीज आणून सिद्ध करा तर हा निघतो देखील, नंतर आईला फुल 'मिर्झापूर' शैलीत चिरून काळीज हातात घेऊन तो पळतंपळतं येताना, ठेच लागून पडतो तर तेव्हा सुद्धा त्या काळजातून आवाज येतो, "तुला लागलं तर नाहीना, बाससससससस" !

हे ऐकून पुस्तावा वगैरे..... गोष्ट ऐकून भावाने तर आईला बालवाडीतच डबडबत्या डोळ्यांनी वचन देऊन टाकलं 'मी तुला नेहमी माया करेल', इतका धक्का बसला त्याला. मी टिम्म, मला मात्र 'झालं एवढंच?' वाटलं, आई आणि दिलं एकत्रित नांदलेले गाणंही आठवेना. हजारो गाण्यातलं 'दिल' त्याला एवढाच अर्थ .... तरीही सुन्न वाटून मी काही वर्षं दिलाकडे पाठ फिरवली. पण इतकी अभद्र गोष्ट दिलाला जोडल्या गेली ते गेलीच!! पुतनेला 'सक' करून/ हिरण्यकश्यपूला पोट फाडून/ अभिमन्यूला मस्तक फोडून मारण्याच्या आर रेटेड गोष्टींनी मी विचित्र झाले आहे बहुतेक. जे सगळं कल्पनेत बघतात त्यांचं सगळं "बघून" झालेल असतंच.

पण मीही अनुभवी आहे बावळट नाही, हे स्वतःला सांगत राहिले. साधं मारोती मामाकडे दूध आणायला गेलं तरी गंज घेऊन रांगेमध्ये उभं असताना एक तरी 'दिल' किंवा गेला बाजार एखादंदुसरी 'धडकन' तरी कानी पडायची, जणू रस्त्यावर पडलेले लॉलीपॉपचे वेष्टन. दुधाच्या वरव्यामुळे दिलाचाही वरवा व्हायला लागला. त्यामुळे मी माझ्यापरिने दिलाचा छडा लावायचं ठरवलं.

ऑटोरिक्षात बसून मावशीकडे गेले तरी मागे मोठे लाल 'दिल' दिसायचे. कधी त्यात श्रीदेवी कधी माधुरी किंवा कधी 'पिक्चर अभी खाली हे मेरे दोस्त' अवस्थेत असायचं. सायकल रिक्षावाल्यांचे 'दिल' बरेचदा उडत्या पडद्यामुळे चिरलेले असायचे, हवा खेळती रहावी म्हणून ते 'भग्न दिल' प्रेफर करत असतील असं वाटायचं. इथे मला बऱ्याचदा 'We don't accept American Express, we only take Mastercard for billing purposes' 'एकाचं लागतं तसेच हेही 'We don't accept a whole 'दिल', we only take a 'भग्न दिल' for ventilation purposes' म्हणत असतील का हे मनात येते.

एकाच मोठ्या भग्न दिलापेक्षा कबुतरांच्या जोडीसारखी दोन लहान अखंड दिलाची जोडी त्यांना फारशी पटली नाही बहुतेक! असेही प्रत्येक सायकलरिक्षावाला बलराज सहानी सारखा वाटायचा. त्यामुळे दिलाची अपेक्षा नसायचीच, 'दो बिघा जमिनीसाठी' एवढा अन्याय झाल्यावर 'दिल' कापरासारखे उडून जात असेल वाटायचं त्यामुळे मी समजून घ्यायचे.

कटिंगवाल्यांकडे मागे भल्या मोठ्या पोस्टरवर एक नटी दिलासोबत किंवा दिलातच उभी असायची. हे 'दिल' कुणाचं असायचं हे कधीच कळायचं नाही, पण प्रत्येक हळव्या तरुणाला हे आपलंच वाटायचं. हा माहिमचा 'हळवा' घरोघरी सापडायचा. हा असा कुपोषित तरुण असायचा ज्याला चार सूर्यनमस्कार सुद्धा घालता यायचे नाहीत पण दिलाचे बरेच प्रकार व्हायचे. मला मात्र जेवणाव्यतिरिक्त रोज दोन मोठे पेले दूध पिऊन, चार डिकाचे लाडू खाऊन, दोरीच्या दिडशे उड्या मारूनही काहीही जाणवायचं नाही.

Continued

हळूहळू आगाऊ मैत्रिणी व हॉर्मोन्सची साथ मिळाल्याने, दिलाचे स्रोत उघडायला लागले. साधुसंतांना सगळीकडे ईश्वर दिसतो तसे सगळीकडे दिलाचे चित्र दिसायला लागले (किंवा होतेच पण लक्ष जायला लागले).

सर्वांना 'दिल' असत हे कळलं एकदाचं! मला जाणवलं नाहीच पण 'उम्मीदपे दुनिया कायम है', आज ना उद्या जाणवेल म्हणून दुसऱ्यांच्या ऐकीव 'दिला'वर जगायचं ठरवलं. काही काही सभ्य मैत्रिणी होत्या त्या म्हणायच्या असं काही नसतचं माणसाला फक्त मेंदू असतो, अशांशी फक्त 'गुहपाठाला लागल्या तर' असाव्यात म्हणून कट्टी केली नाही. बाकी सामान्य ज्ञानासाठी ताया असलेल्या 'ज्ञानी' मैत्रिणींना जपले. आश्रीतांना हे ज्ञान भ्रष्ट आहे वगैरे शंका मनाला शिवतही नाहीत.

दिलाची इंच इंच लढवली. कुणी दिलाला हार्ट म्हटले तर कसंसच वाटायचं सुंदर कवितेला आधी गद्य परिच्छेद करून मग विज्ञानाच्या पुस्तकातल्या धड्यांमध्ये फेकून दिले तर तिचे कसे हालहाल होतील अशी कल्पना मी करायचे. म्हणून हृदयाला सुद्धा दिलाचे स्थान मिळाले नाही. हृदय दिलागत बदामी व गुटगुटीत दिसत नाही शिवाय फारच वास्तववादी वाटते म्हणून स्वतःला पटवले सुद्धा नाही. त्याला 'तू कर पम्प' मी चालले म्हटलं. जीवनावश्यक गोष्टीला कल्पनेत स्थान नाही हेच खरं! शिवाय जीवनावश्यक गरजा पूर्ण झाल्याशिवाय कल्पनेला तरी जीवनात स्थान कुठे मिळतं.

मग आला वाससससघ, सारखं मग आली दिलाची गाणी, आकाशात जेवढे तारे नसतील तेवढी दिल आणि कंपूची गाणी आहेत. कंपूत दिलबर, बेवफाई, (कारण दिलाची टुटीफ्रूटी कशी होणार) तनहाई, श्रीमंतीगरिबी ही जुळी, कुणी तरी कुठे तरी बेपत्ता होणे, याददाशत खोगयी, अपंगत्वामुळे बेवफाईचे नाटक, मुखदुर्बळतेने होणारे गैरसमज (गाढवा, तू बोलला असतास तर ही शॉर्ट फिल्म असली असती), मूर्ख त्याग, एकमेकांकडे न पाहता तिसरीकडे बघत गुप्तगू/ गुटगु करणे (अहो आश्चर्यम!) हे एकमेव चाणाक्ष, भुवया उडवणाऱ्या, भरतनाट्यम सारखी मान हलवणाऱ्या बाईच्या लक्षात येणे.... परिणामी तडपंतडपं. सगळ्या मूर्खांच्या पार्टीत तिला किती एकटं वाटत असेल ना!!

मराठीत सुद्धा 'दिलाचा दिलबर, जीवाचा जीवलग' असे दोघे आहेत. उपलब्धतेनुसार एकमेकांना रिप्लेस करत असतील तर करोत बापडी. पोटफोड्या 'ष' च्या इष्काच्या इंगळीचा जहालपणा काही नाही त्यात. ते मटरपनीर तर हे भाकरीठेचा!! त्यामुळे ह्या हिंदी दिलाला इष्काची इंगळी सोसत नाही.

इष्काच्या इंगळीची खबर 'अगं (पाच) बाई, बाई, बाई, बाई, बाई' मध्येच रहाते. ज्याची इंगळी आहे त्याला सांगावे कुणाला सुचतच नाही. आपल्याला काय आपणं बरं आणि आपलं 'दिल' बरं! माझ्या मनातली दिलबरची प्रतिमा शेजारच्या काकूंनी खराब केली. जी काय वाटीभर साखर उसणी न्यायच्या. ती परत करताना परत केली हे लक्षात रहावे म्हणून त्रिवार, 'दिलं बरं, दिलं बरं, दिलं बरं' म्हणायच्या. वारंवार हे तीनदा ऐकण्याने दाक्षिणात्य (चालीतल्या) दिलबराचा पत्ता कट झाला.

एकेकाळी 'दिल' दादा कामात एवढे व्यग्र असायचे की कधीकधी 'जिया' ताईला घरचा व्यवसाय बघावा लागायचा. त्यामुळे काही गाण्यांमध्ये जिया धडक धडक, जिया जाये ना, जिया जले जान जले, जिया बेकरार है, टिकू जिया असेही ऐकायला मिळते. पण जियाला तितकी लोकप्रियता मिळाली नाही. बिचारी जिया!

मोठे झाल्यावर सॅटा क्लॉज/ परी नाही हे कळतं तसं दिलाच झालं. एकतर 'दिल' नाहीच किंवा मला नाही हे कळलं. पण आता भारतीय सिनेमात 'दिल' शेवटच्या घटका मोजत आहे हे लक्षात येत आहे. तसं नसेलही पण असलं तरी मला त्याचं काही नाही. 'दिल धडकने दो, दिल बेचारा, ए दिल है मुश्किल' अशी शीर्षकं जुनाट वाटायला लागलीत व नावंही तडफडसूचक आहेत.

अजिबात गतकालविकृलं ... मराठीत नॉस्टैल्जिक वगैरे होत नसतानाही फक्त पांचटपणा करत वेळ घालवता यावा म्हणून आवर्जून टिपलेल्या दिलाच्या नोंदी, अवस्था व संघर्षांच्या प्रकारांचे काहीसे चिंतन.....

♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡

१. बॉल बॉल दिल (दिल + खेळ गट)

- लक्ष देऊन ऐकलं नाही तर पत्त्यासारखं कुणाचं 'दिल' कुणाला गेलंय हेही कळत नाही.
- अरूणा इराणी यांचा डान्स मात्र आजच्या आयटम डान्सना टक्कर देतोयं. दिलबर दिलसे प्यारे दिलबर दिलकी सुनता

२. मास्टरशेफ दिल (दिल + पाककृती घटक गट)

- दिल (बारिक)चिरके देख तेराही नाम होगा
- दिल चिज (पार्मेजान) क्या है आप मेरी
- बडी मुश्कील है "खोया" मेरा दिल है

Continued

३. टूटीफ्रुटी दिल (दिल + टूटटूट गट)

- दिल सबसे टूट गया
  - शीशा हो या दिल हो आखिर टूट
  - दिल के टुकड़े टुकड़े करके मुस्कुराके चल दिये
- ### ४. परतोनिया पाहे दिल (फिर + दिल गट ... हिअर वी गो अगेन विथ द सेम आचरटपणा)

- फिर वोही दिल लाया हूँ
- दिल फिर मोहब्बत करने चला है तू

५. परोपकारी दिल

- दिल फिरभी तुम्हें देते है क्या याद करोगे
(* अरे वेड्या, असुदे असुदे, इथे तूच काठावर पास होतोस, मला काय लक्षात ठेवायला सांगतोस.)

६. अस्थिर/ शेक इट सैया दिल (दिल + काहीही थरथरणारे गट)

- दिल मचल रहा है
- दिल बहेलता है मेरा आपके आजानेसे
- दिल है बेताब

७. उद्धट दिल

- दिल है के मानता नहीं

८. देशभक्त दिल

- दिल है हिन्दुस्तानी
- दिल दिल हिन्दुस्तान जाँ जाँ हिन्दुस्तान
(*एकदा जाँ गेल्यावर दिलाचं काय लोणचं घालायचंय का पण असो)

९. मध्यमवर्गीय दिल

- दिल है छोटासा , छोटीसी आशा

१०. ज्वालामुखी दिल (दिल+ कुठलाही ज्वलनशील पदार्थ)

- तडप तडप के इस दिल से आह निकलती रही
- दिलजले (ओ लाले !)

११. निवारदायी दिल

- रहेना है तेरे दिलमें (*क्षेत्रफळाबाबत अस्पष्ट)
- तुम दिलकी धडकन में रहेते हो (*एक छोटीशी माळंवजा खोली)
- दिल में रहो या नजरमें रहो या जिगरमे रहो
(*सदनिका A/ B/ C विंग पर्यायी)
- बडे दिलवाला (*बंगला- हा उदार असल्याने "नजर लागी राजा तोरे बंगलेपर" असाही एक अर्थ)

१२. 'ढ' दिल

- ऐ दिले नादान

१३. नेत्रतज्ञ दिल

- दिल की नजर से नजरोंके(?) दिलसे
- दिलं के अंरंमाँ आंसुंओं में *शक्य असतं तर एका अक्षरावर दोन-दोन अनुस्वार दिले असते.

१४. थेरपिस्ट दिल

- मेरे दिलमे आज क्या है तू कहे तो मैं बतादूँ
- दिलकी बाते एएए दिल ही जाने एएए

१५. उघडली मूठ बाराण्याची दिल

- बदतमीज दिल बदतमीज दिल
- बदमाश दिल तो ठग है बडा
- दिल हुवा बेशरम (*हे माहिती नव्हतं, सहजं बेशरम लिहिले तर सात आठ निघाले.)

१६. बद्धकोष्ठताग्रस्त दिल/ बताना भी नहीं आता, छुपानाभी नहीं आता -गट

- ए दिल है मुश्किल (नव्या पिढीचे)
- ए दिल है मुश्किल जिना यहाँ (जुने "जाण"कार)

१७. पंडितजी दिल

- दिल का भँवर करे पुकार प्यार का राग सुनो

१७. घरात नाही दाणा आणि हवालदार म्हणा- दिल

- दिल क्या चिज है जानम अपनी जान तेरे नाम करता

Continued

है (*हे त्याच लग्नात मास्टरशेफ दिल म्हणूनही वापरता येईल असं बहुगुणी)

• गोरोंकी ना कालोंकी दुनिया हैं दिलवालोंकी

१८. अप्रामाणिक दिल (दिल + चुपके गट)

• दो दिल मिल रहे है मगर चुपके चुपके

१९. उलट्या बोंबा दिल -धटिंगण गट

• चुपकेसे दिल देदे नैतो शोर मच जायेगा

२०. भुरटे दिल (दिल + चोरी तरी हेहेहे गट)

*भुरट्या चोराने अंगणातली बादली नेली तर आम्ही खांबापर्यंत पळत सुटलो होतो. इथे मात्र लाल पटकूर व स्टिलेटोमध्ये मजा करतात.

• दिल चोरी साडा हो गया वे कि करिये कि करिये

२१. फ्लो चार्ट दिल (दिमागका दही गट)

[स्टार्ट]

दिल मेरा चुराया क्युं जब ये दिल तोडना ही था, हमसे मुँ मोडा ही क्युं जब ये

[एन्ड]

२२. भक्त दिल

• दिल एक मंदिर और प्यार है पूजा

• दिल है नमाझी है इश्क खुदा * (*याला अफगान जलेबीचा नैवैद्यच चालतो असं ऐकून आहे)

२३. एककलमी दिल (दिल+ कागदपत्र पेन गट)

• फुलोंके रंगसे दिलकी कलमसे

• कागज कलम दवात ला, लिखदूं दिल तेरे नाम करूं

२४. अर्धशिक्षित दिल

• अ आ ई उ ऊ ओ मेरा दिल ना तोडो

(*यांच्या सहाखडीत ह्रस्व 'इ' गायब आहे)

२५. कुपोषित दिल (हे तर नकाच बघू !)

• मराठी *वि. सु. पहायचा मोह झाल्यास मी जबाबदार नाही !

• हिंदी बवफा... हो बवफाच (क्लिक नकाच!)

२६. परग्रहवासी दिल

• दिल दरबदर

२७. कालकेय दिल (वरच्याला असू शकते तर आम्हाला का नाही, आम्हीतर इथलेच!)

शिवगामी सारख्या तत्वनिष्ठ व बलवान स्त्रीला पण त्यांनी

• उनुकास्था ...पीझझराआआ..रूपूवीमित्र..बहाट्टी.. झराध्रामा माहिष्मती श्रीमसा इन्कूम..

मिन्माहाक्की..चूहू ..... (मी पूर्ण लिहील्यावर जसं काही तुम्हाला समजणारचे, किबोर्डची बोबडी वळली इथं) मृत्युशिवाय दुसरं काही होण्याची शून्य शक्यता असतानाही दुभाषाच्या मदतीने जमेल तसे छेडून दिलाचा रानटी वेडपटपणा दाखवला.

२८. वॉट्सअप दिल (दिल + तरल कहां गट)

एकाच खोलीत असूनही बोलण्याऐवजी एकमेकांना कायप्पाने संदेश पाठवणारी दिलं !

• दिल ने ये कहां है दिल से

२९. मनोरुग्ण दिल (दिल + वेडसरपणाची झाक ते ठार वेडे ई. गट)

• झाक-- दिल तो पागल है

• मध्यम-- दिल दिवाना टिंग बिन सजनाके टिंग मानेना आ

• ठार-- ये दिल दिवाना है , दिलतो दिवाना है, दिवाना दिल है ये, दिल दिवाना है

Continued

३०.....

एवढ्या लिका डकवल्यात की 'लिकादहन'
केल्यासारखे वाटतेयं.

* < - हे सगळे तारे मला दिवसा दिसलेतं.

♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡♡

या सगळ्या अवस्था तुम्ही थंड मनाने पाहून तुम्हाला
काहीही जाणवले नाही तर एकाच अवस्थेची शक्यता
उरते. ती म्हणजे 'गुप्ता अंकल दिल' यात फक्त
दिलकी बिमारी, दिलका दौरा / धक्का / ठेस / सदमा
हे प्रकार होतात. सिनेमात ज्यांना हे होते त्यांना वरच्या
अवस्थांमधून कधी जायलाच मिळत नाही. बरेचदा
त्यांची पोरं वरची मजा घेतात व 'दिल' असूनही त्यांच्या
नशिबी दुष्परिणाम केवळ येतात!! माझ्या
'दिलालेखाने' कुणाला गुप्ता अंकल यांच्या यादीतले
काही झाले असेल तर क्षमस्व.
इति ©अस्मिता विरचितं दिलपुराणम् संपूर्णम् ॥
दिलफेक प्रतिसादच येऊ द्या ही विनंती....

©अस्मिता.

मायबोलीवर पूर्वप्रकाशित.

Artist – Adi Mogare
Medium – Oil Pastels & Paper

पिंजरा

(ही एक काल्पनिक कथा आहे. पण यातील भावना मुंबईच्या चाळीत वाढलेल्या लोकांना जरूर कळतील.)

दादरच्या खटावकर चाळीच्या त्या उघड्या सार्वजनिक गॅलरीत टांगलेल्या पिंजऱ्यातून मी रस्त्यावरची रहदारी पाहत होतो. ट्राफिक सिग्नलचा तो हिरवा आणि लाल रंग मला फार आवडतो. कदाचित माझ्या शरीराच्या आणि चोचीच्या रंगाशी जुळतो म्हणून की काय.

इतक्यात आमच्या घरातून हाक ऐकू आली "अरे पिंट्या, राघूला पेरूची फोड नेऊन घाल." मलाही भूक लागलीच होती. आतून पिंट्या पेरू घेऊन आला आणि माझा पिंजरा उघडून त्याने तो आत टाकला. मी पेरूवर ताव मारण्यात दंग झालो. इतक्यात खाली फुटपाथवरून सावन्तांची कुसुम जात होती. तिला पाहून बंड्याने शीळ हाणली. तिने वर पहिले पण मी शीळ घातली असे समजून ती काही न बोलताच निघून गेली. पिंट्या आणि त्याचे मित्र, पवारांचा विनोद, आणि तावड्यांचा बंड्या, हे असेच माझ्या आडून मुलींना शीळ घालतात. कधी कधी रमेश, म्हणजे ग्रील सॅन्डविच विकणारा भैया, जेव्हा सॅन्डविचची डिलिव्हरी घरी द्यायला वर येतो, तेव्हा तोही त्यांच्यात सामील होतो. त्याचे ते गरम असलेले ग्रील मी वरून कितीतरी वेळा पहिले आहे. मला तर फार भीतीच वाटते.

आमच्या घरात म्हणजे कदमांच्या कुटुंबात, तात्या, माई आणि त्यांची तीन मुले, पिंट्या, राजू आणि दीपा हे राहतात. तात्या आणि माईचा मोठा मुलगा, विजयदादा, बंगलोरच्या एका मोठ्या कंपनीत चांगल्या हुद्द्यावर आहे. तो तिथेच राहतो. तशी चाळीच्या आमच्या मजल्यावर बरीच कुटुंबे राहतात. सर्वांची मुले इथे एकत्र खेळतात, मजा मस्ती करतात. माझ्याशी पण खेळतात. सर्व कसे मुक्त आणि मोकळे. मला मात्र ह्याचे दुःख वाटते की मला का नाही काढत पिंजऱ्यातून. मलाही त्यांच्याबरोबर हुंदडायला आवडेल. इतके वर्ष ह्यांच्या बरोबर राहिल्यावर मी काही त्यांना सोडून उडून जाणार नाही. पण त्यांना माझे विचार कळणार तरी कसे?

कालपासून घरात काही गडबड सुरु झाली. विजयदादा दोन दिवसांपूर्वी सुटीसाठी घरी आला आहे. बहुतेक त्याने कुठेतरी मोठा प्लॅट घेतला आहे. उद्यापासून ही सर्व मंडळी तिथे राहायला जाणार आहेत. 'खार' असे काही त्या ठिकाणाचे नाव. म्हणजे पिंट्याने बंड्याला सांगताना मी ऐकले. घरात सर्व सामानाची बांधाबांध चालू आहे. मला इथेच ठेवणार की नेणार हे मला माहित नाही. आज सर्व सामान बांधून झाले. खाली एक टेम्पो आला आहे. घरात गडबड गोंधळ चालू आहे. घरातली सर्व माणसे, शेजारी पाजारी मदत आणि सूचना दोन्ही करत आहेत. टेम्पोत सर्व सामान कोंबण्यात आले आणि घराला कुलूप लावून मंडळी निघाली. मी अजून पिंजऱ्यासकट गॅलरीतच टांगलेला होतो. हे सर्व मला न्यायला विसरले बहुतेक.

इतक्यात मला दिसले की तात्या राजुला ओरडत आहेत आणि गॅलरीकडे बोट दाखवून काही विसरला ते आणायला सांगत आहेत. राजू धावतच वर आला आणि माझा पिंजरा काढून घाईतच धावत जिऱ्यावरून निघाला. राजू तसा वयाने लहान होता. उतरताना पायरी निसटून पडला आणि माझा पिंजरा खाली पडून त्याचे दार उघडले आणि मी भर रस्त्यात मोकळा. एक टॅक्सी पटकन वेगाने माझ्या बाजूने गेली. मी घाबरून शेजारच्या एका झाडावर उडून बसलो. तेथे एका कावळ्याचे घरटे होते. मला पाहताच कावळे कुटुंबाने माझ्यावर हल्ला चढवला आणि मी दुसऱ्या झाडावर उडून पानामध्ये लपून बसलो. खाली पाहिले तर राजू उठला होता. त्याला फार लागले नव्हते. पिंजरा उचलून तो मला इकडे तिकडे शोधत होता. पण मी कावळ्यांच्या भीतीने लपूनच होतो. खूप वेळ मला शोधून शेवटी टेम्पो निघाला. मी मनाचा हिऱ्या करून त्याच्या मागे उडालो. पण टेम्पोने वेग घेतला होता. मग मी एका माल ट्रकवर बसून टेम्पोच्या मागे जात राहिलो.

Continued

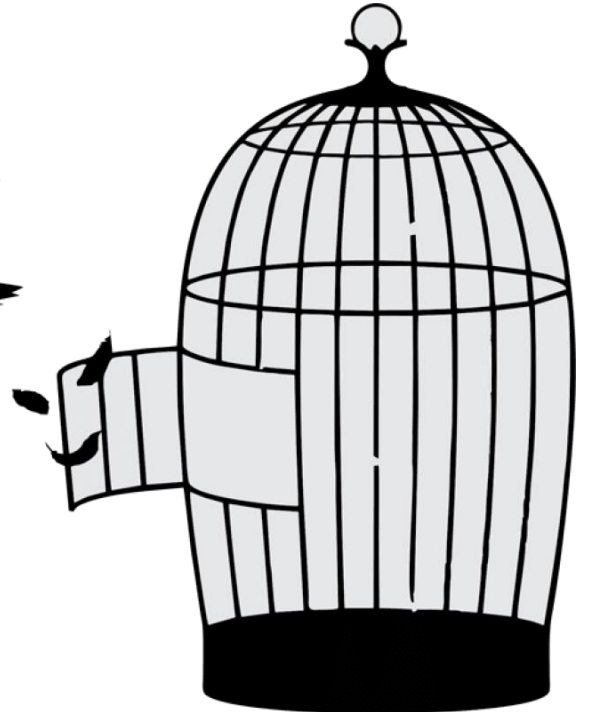

थोड्या वेळाने तो टेम्पो वळला आणि टक सरळ जात राहिला. मग मीही उडून टेम्पो ज्या दिशेला गेला तिथे जाऊ लागलो. थोड्या वेळाने तो टेम्पो एका बिल्लिंगच्या आवारात दिसला. टेम्पोत कोणीच नव्हते. आता ह्या बिल्लिंगमध्ये नक्की कोणते घर हे मला कळत नव्हते आणि ह्या बिल्लिंगला गॅलरी नव्हती. पण खूप प्रचंड मोठ्या आकाराचे पिंजरे होते. मला काही कळत नव्हते. पण आपल्या लोकांना शोधायला पाहिजे म्हणून मी त्यातल्या एका पिंजऱ्याच्या गजांवर बसलो. पाहतो तर आत काही माणसे होती, अनोळखी! अजब वाटले, इथे माणसे पिंजऱ्यात का? काही कळेना. म्हणून दुसऱ्या पिंजऱ्याकडे गेलो. तर तेथेही पिंजऱ्यात माणसेच होती. पण ओळखीचे कुणीच नाही. मी आणखी एका पिंजऱ्याकडे वळलो. त्या पिंजऱ्यात एक छोटा मुलगा होता. त्याने मला पाहिले आणि ओरडला "डॅडी, डॅडी, आपल्या बाल्कनीच्या ग्रीलवर एक पोपट बसला आहे.". ग्रील हा शब्द ऐकून मी घाबरलो आणि पटकन समोरच्या एका झाडावर जाऊन बसलो. नशीब! तेथे कावळे नव्हते.

आता मी इथेच राहतो, झाडावरच आणि हो!
माझे कदम कुटुंब राहते,

त्या शेवटच्या कोपऱ्यातल्या पिंजऱ्यात.

लेखक: श्री लक्ष्मीकांत बोन्द्रे उर्फ 'लंबोदर'

Arts and Craft by
Akshata Hulawale

शुभ दीपावली

काळोखातून प्रकाशमयी
पणत्यांची रांग लागावी
नैराश्यातून उजेडाकडे
लुकलुकणारी वाट दिसावी
शुद्ध विचारांची गाठभेट- शुद्ध भावनांशी व्हावी
सकारात्मक प्रकाशाची...दूरवर लाट पसरावी
अंधारातून एक किरण तेवताना
जीवनाला उजळत ठेवावी
लहरावी, झुलावी रोषणाई
चमकताना प्रत्येकाच्या डोळ्यांतुनी दिसावी
हीच प्रार्थना सदा रहावी
जगण्यासाठी श्रीमंती असावी
माणसांतल्या आपुलकीची
प्रेमाची
अन
“माणुसकीची”
शुभ दीपावली !!

लेखिका - सौ. मधुरा घळके

"द ओरिजिनल मेटॅव्हर्स"

सध्या सगळीकडे Augmented reality आणि virtual reality चा बोलबाला आहे. सगळ्यांनाच त्याची भुरळ पडते आहे. हे तंत्रज्ञान नवीन असले तरी आपल्याला असाच कल्पनाविश्वात घेऊन जाणारा आणि रममाण करणारा अनुभव देण्याचं काम पुस्तकं हजारो वर्षांपासून करत आहेत.

"वाचाल तर वाचाल" लहानपणी हा सुविचार खूप वेळा शाळेत फळ्यावर लिहिलेला बघितला आहे पण तेव्हा त्याचा अर्थ कळण्याचं वय नव्हतं. त्याचा गर्भितार्थ आणि महत्व समजण्यासाठी वय, अनुभव आणि विचारांची प्रगल्भता यायला हवी.

आपल्या पिढीला वाचनाची आवड जोपासायला पोषक वातावरण होते असं मला वाटतं. टेलिव्हिजनवर on डिमांड कार्यक्रम नव्हते, केबल नव्हती, सोशल मीडिया नव्हता, इंटरनेट नव्हतं, कार्टून्स नव्हते. करमणूक म्हणून रविवारची रंगोली आणि साप्ताहिकी, पोटली बाबा की आणि नॅशनल जिओग्राफिक वर यावेळी कुठला प्राणी असणार याची आठवडाभर उत्सुकतेने वाट बघणारी आपली पिढी. गुगल नसल्यामुळे कुठल्याही गोष्टीबद्दल माहिती मिळवायची असेल तर आपल्याला पुस्तक वाचण्याशिवाय पर्याय नव्हता. एकूणच छान ठाय लयीतलं डौलदारपणा आणि संयत शांततेतलं, सौंदर्याचा आस्वाद घेता येणार शांत, समाधानी आयुष्य होतं.

मला लहानपणापासूनच मला वाचनाची प्रचंड आवड आहे. आईबाबांनीसुद्धा माझ्या या आवडीला नेहमी प्रोत्साहन दिले. आई-बाबा अजूनही वर्षभराच्या वर्तमानपत्रातल्या पुरवण्या, दिवाळी अंक माझ्यासाठी जपून ठेवतात. दरवर्षी मी २ महिने भारतात सुट्टीसाठी गेलं हा सगळं खजिना माझ्या सुपूर्त करतात. माझ्यासारख्या वाचनवेडीसाठी हा खजिना म्हणजे पर्वणीच असते.

आपण जर इलॉन मस्क, वॉरेन बफे, बिल गेट्स अश्या अनेक यशस्वी लोकांच्या एंटोमिक हॅबिट्स बघितल्या तर सगळ्यांमध्ये एक गोष्ट कायम आहे ती म्हणजे वाचन. ते वेळोवेळी आपल्या मुलाखतीमधून हे अधोरेखित करतात. अर्थात तुमची ध्येय काय, त्यासाठी नेमकं काय आणि का वाचावं हे शोधणं फार महत्वाचं. ज्यांना ह्या २ यक्ष प्रश्नांची उत्तर शोधात आली त्यांना यशाचा मार्ग सापडला असं म्हणतात. माझ्या अनुभवावरून मला जाणवलं कि शालेय जीवनात जसे आपण एक एक इयत्ता उत्तीर्ण होत प्रगती करत जातो तसेच वाचनाचा अनुभव जसाजसा वाढत जातो तसे आपण जाणकार आणि प्रगल्भ वाचक होण्याच्या मार्गावर एक एक पाऊल प्रगती करत जातो.

सगळ्यांचाच अनुभव असेल कि सुरवातीला जेव्हा आपल्याला काय वाचायचं असं नक्की माहित नसतं तेव्हा आपण आपल्या आजूबाजूचे सांगतील अशी सगळी पुस्तकं वाचतो. त्यानुसार मी पण "मस्ट रीड" यादीतील सगळी पुस्तकं वाचून काढली. मला हे पुस्तक वाचायला आवडेल का हा विचार त्यामागे नसायचा. कोणी सांगितलं "हे पुस्तक वाच" कि वाचायचं बस.

वाचनाचा माझा अनुभव वाढत गेला तेव्हा माझ्या लक्षात आलं कि नवीन नवीन देश, तिथल्या संस्कृती, चालीरीती, परंपरा आणि एकूणच तिथलं जनजीवन याबद्दल मला आकर्षण आहे. मग मी अनुवादित पुस्तकं वाचण्याचा सपाटा लावला. तस्लिमा नसरीन यांचे आमार मेयेबेला, लज्जा ही पुस्तकं ज्यावर नंतर बंदी घालण्यात आली ती वाचली. तसेच खालिद हुसैनी च "thousand splendid suns, the kite runner, बेटी मेहमूद च " नॉट विदाउट माय डॉटर वाचलं आणि कोणीतरी मला माझ्या स्वप्नाळू जगातून हलवून खडबडून जागं केल्यासारखं वाटलं. काही पुस्तकं वाचल्यावर आपल्या पुढे अनेक प्रश्न उभे करतात आणि आपल्याला आपल्या आयुष्याचा विचार करायला भाग पाडतात. ह्या पुस्तकांनी मला आपण जगात असलेल्या छोट्या सुरक्षित जगाच्या बाहेर हे असा एक विचित्र, क्रूर आणि अमानुष असा जग आहे ह्याची जाणीव करून दिली. बाहेर जगात अशी किती ठिकाणं आहेत जिथे स्त्रियांसाठी, मुलींसाठी साधं रोजच जगणं हा किती मोठा संघर्ष आहे ह्या विचारांनी अंगावर काटा आला. पण ह्या पुस्तकांमुळे एक गोष्ट प्रकर्षाने जाणवली कि पुण्यासारख्या मध्यमवर्गीय, सुसंस्कृत आणि सुशिक्षित घरात जिथे माझी मतं विचारली जातात, माझ्या इच्छा आकांक्षा लक्षात घेतल्या जातात आणि माझ्या निर्णयांचा मान ठेवला जातो अशा घरात जन्माला येणं हे केवढं मोठं "प्रिविलेज" आहे.

वपुंच्या लिखाणावर माझं विशेष प्रेम. त्यांची सगळीच पुस्तकं छान आहेत पण "ललित साहित्य" हा त्यांचा हातखण्डा असं मला वाटतं. त्यांची वपुर्झा, झपुर्झा, आपण सारे अर्जुन ही पुस्तकं म्हणजे "दिशादर्शक दीपस्तंभच" जणू कधीही मनात निराशेचा मळभ

Continued

आले, नकारात्मक विचार आले किंवा उगाच एखाद्या संध्याकाळी संधीप्रकाशात मन कातर कातर होत गेलं कि त्यावर उपाय एकच. ह्यातील एक पुस्तकं घेऊन हाताला येईल ते पान उघडून वाचायला घ्यावं. जसं समुद्राच्या खळाळत्या लाटा आहोतीच्या वेळी ओसरत जातात आणि अचानक पायाखालच्या वाळूत आपल्याला एखादा घाटदार शंख किंवा इवलीशी शिंपल्याची कुपी सापडते तसं काहीतरी आपलं आपल्यालाच पटकन गवसतं आणि चेहऱ्यावर हसू उमलत. मन हळूहळू शांत होत जातं.

अशाच एका वळणावर जगजीत सिंग यांच्या गझलच्या निमित्ताने अनावधानाने कवितावाचन माझ्या आयुष्यात आलं. त्यातून कवितेतलं सौन्दर्य आणि नेमक्या, मोजक्या शब्दांमधली ताकद माझ्या लक्षात आली. मग गुलझार, गालिब यांची शेरशाहरी वाचली आणि "रुमी" ने तर मनावर गारूड केलं. अनेक प्रथितयश कवी कवयित्रींच्या कवितांची अक्षरशः पारायण केली. प्रत्येकाची शैली वेगळी, जातकुळी वेगळी, दृष्टिकोन वेगळा, विषय वेगळे, कोणी मावळ तर कोणी जहाल, प्रत्येकाचा व्यक्त व्हायचा लहेजा पण वेगळा. एक गोष्ट मात्र कायम ती म्हणजे त्यातून झिरपणारा निखळ आनंद जो वाचकाला चिंब भिजवून सुखावून जातो. तो मात्र सारखाच. आणि वाचणाऱ्यावर आनंदाची पखरण करतील अशा कविता आपल्याला का करता येत नाहीत अशी हुरहूर लावणारा.

वाचनाचे अनेक फायदे वैज्ञानिक प्रयोगातून सिद्ध झाले आहेत. पण वाचनामुळे मानसिक पातळीवर होणारे फायदे पण इतके आहेत जे आपल्याला रोजच्या आयुष्यात खूप उपयोगी पाडतात. वाचनामुळे विचारांना, एकूणच जगण्याला लय मिळते. एकाच गाष्टीकडे वेगवेगळ्या दृष्टिकोनातून बघायची नजर मिळते. भावना आणि संवेदना हा तर मानवी जीवनाचा अविभाज्य घटक. हाच एक मुख्य घटक ज्यामुळे मनुष्य प्राणी हा इतर प्राण्यांपासून वेगळा आणि वरचढ ठरला आहे. पण आपल्या रोजच्या रहाटगाड्यामुळे आपल्या संवेदना पण बोधट आणि गुळगुळीत होतात. त्याला धार देण्याचे काम वाचन करते. संवेदनेबरोबर सहवेदनेचाही अनुभवायला शिकवते. व्यक्तिमत्त्वाचे अनेक पैलू चमकावण्याची ताकद वाचनामध्ये आहे. रोजच्या आपल्या सामान्य साध्या चाकोरीबद्दूध आयुष्याला अत्तर आणि वर्ख लावून सजवायची जादू वाचनामध्ये आहे. तसेच आपला दिवस सुंदर आणि मंत्रमुग्ध करून मन आनंदानं भरून टाकायची किमया पण याच पुस्तकांमध्ये आहे.

आता आधुनिक तंत्रज्ञानाने जगाचा चेहरामोहरा बदलला त्याला वाचनाचाही अपवाद नाही. आता वाचायला वेळ नाही ही सबब सांगणार्यांनाही किडल आणि

स्टोरीटेलसारख्या अँपमुळे व्यायाम करताना, प्रवास करताना, चालताना इतकेच काय स्वयंपाक करताना सुद्धा पुस्तकं वाचता आणि ऐकता येतात. पुस्तकं हातात धरून, त्याचा वास घेऊन एक एक पण उलटून वाचण्यात जो आनंद आहे तो ह्या कशात नाही असं अनेक जणांचं मत आहे. पण एक लक्षात घ्यायला हवे. काळ बदलला, आयुष्याचा वेगही बदलला. पूर्वी आयुष्यातल्या ठाय लयीतल्या तीनतालाची जागा आता द्रुत एकतालाने घेतली आहे. मात्र कमी आणि वेग जास्त. मग आपल्यालाही मोठा खयालचा किंवा ठुमरीचा अट्टाहास सोडून द्रुत बंदिश किंवा टप्पाच गावा लागणार. जुन्या नव्याचा योग्य समतोल साधला तरच मैफिल रंगणार. नवीन पिढीमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करण्यासाठी हे तंत्रज्ञान म्हणजे वरदान ठरलं आहे. आणि समर्थांच्या उक्तीप्रमाणे "थांबला तो संपला" हे लक्षात ठेवून काळानुसार बदल स्वीकारत पुढे जाण्यातच शहाणपण आहे. शेवटी साधन काय ते महत्वाचं नसून साध्य महत्वाचं. "जुनं ते सोनं असलं" तरी नवीन फॅशन चे प्लॅटिनम चे दागिने ही आपण आपलेसे केलेच की. तसंच जुनं श्रेष्ठ का नवीन श्रेष्ठ ह्या वादात ना पडत जुन्या नव्याची गुंफण घालून आयुष्याला परिसस्पर्श करून आयुष्य झळाळून टाकण्याची ताकद असलेली ही वाचनाची परंपरा आपल्या पुढच्या पिढीच्या हाती सुपूर्त करूया. ह्या पुस्तकाच्या अर्थांग ज्ञानसागरामधले थोडे शंख शिंपले आणि मोती आपल्या हाती लागावे आणि आपलं जगणं समंजस, समृद्ध आणि शहाणं व्हावं हीच इच्छा आणि शुभेच्छा!

लेखिका - सौ. सोनिया प्रांजल मोगरे

दिवाळी सगळ्यांची

माझे मूळ गाव पुणे. पुण्याचे नाव घेतले तर एक एज्युकेशन प्रबलित सोसायटी असा मनात विचार येतो पण, जरी पुणे मुंबई पासून चार तासाच्या अंतरावर असले तरी मराठी संस्कृती तिथे अजुनही खूप प्रचलित आहे. गावाची लोक, देशातस्त, कोकणस्थ, आणि अशी अनेक वेगळ्या मुळ मराठी लोकांनी भरलेले ह्या शहरात जुन्या परंपरा अजून ही जागृत आहे. तिथे सगळे सण अनुभवायला मिळतात, सगळे सण बघायला मिळतात. ह्या सगळ्या सणांमध्ये एक मोठा सण म्हणजे दिवाळी. घोरोघरी आकाश कंदील, दरवाज्यात स्वागतासाठी सज्ज असलेली रांगोळी, गल्ली बोळात चिमुकल्यानी उभारलेले गड किल्ले, रस्त्यावरती लोकांची शेवटच्या क्षणांची खरेदीसाठी झालेली गर्दी, दिवाळीचा फराळ बनवण्यासाठी किराणा दुकानात लागलेल्या लांबच लांब रांगा, सगळ्यांच्या चेहर्यावरती एक वेगळी चमक, एक वेगळाच आनंद, आणि असच वातावरण आमच्या घरी पण जाणवायचे.

आमची एकत्र कुटुंब पद्धत, जवळपास पंधरा लोकांचे कुटुंब. काही गावात राहायचे, काही पुण्यात पण दिवाळीला सगळे एकत्र असायचे. आई बाबा घरात मोठे असल्याने सगळी जबाबदारी त्यांच्यावर होती. दिवाळीचा महिना आला की आई रोज खरेदीला बाहेर जायची, सगळ्यांसाठी नवीन कपडे, आकाश कंदील, किराण्याचे सामान असे रोज काही ना काही चालू असायचे. मग शेवटी घरच्या सगळ्यांसाठी बसून फरळाचे पदार्थ बनवायची. सगळे एकत्र असल्या मुळे विविध गमती जमंती होत असे, त्यामुळे घरात फक्त हसण्याचा आवाज यायचा. लक्ष्मीपूजन हा प्रमुख दिवस मानला जातो. दिवाळी जरी सगळे दिवस साजरी करतात पण लक्ष्मीपूजनच्या दिवसाला एक वेगळे महत्व असते. अश्या एका लक्ष्मीपूजनच्या दिवशी मी नवीन कपडे, स्वादिष्ट जेवण, खूप सारे फटाकेच्या विचाराने सकाळी उठले आणि हॉल मधे आले. पाहिले तर आमच्या गावाकडचे काका आले होते.

बाबांचा मुख्य व्यवसाय शेती असल्यामुळे, त्यांचे नातेवाईक पण सगळे गावाकडचे होते. त्या दिवशी हरीकाकाला बघून मी थोडी चिडले. विचार करू लागले, आजच्या दिवशी का आले आहेत हे आमच्याकडे? बाबांनी मला त्यांना नमस्कार करायला सांगितले आणि मी रागावून नमस्कार केला आणि तशीच सोप्यावरती जाऊन बसले. एक कान टीव्ही कडे आणि एक कान बाबा व काकांच्या गप्पांकडे. मी वाट पाहू लागली की हे कधी जातात. बाबांनी हरी काकांना विचारले की आई कुठे आहे, बरी आहे का? दिवाळी ला कपडे घेतले का? फराळ बनविला आहे का? हरीकाकाचे उत्तर मला एकू आले नाही. त्यांची मान खाली होती, खांदे वाकलेले होते, आवाजहि बारीक होता. मग आई बाहेर आली आणि ती त्यांच्याशी बोलू लागली. बाबा हरी काकांकडे एकटक बगत होते. माझ्या काकूंनी त्यांना पोहे आणि चहा दिला. थोड्यावेळानंतर बाबा उठले आणि आत गेले. आई पण आत गेली. मी हरी काकांकडे पाहिले. ते एकटक खाली जमीनीकडे बघत होते. दिवाळीच्या सणाचा उत्साह त्यांचामधे बिलकुल पण दिसत नव्हता. माझ्या मनात विचार आला की दिवाळीला कोणी दुखी कसे असू शकतात? तेवढ्यात बाबा बाहेर आले. हरीकाका म्हणाले "निघतो मी आता" आणि मी एकदम सावध झाले की चला आता आपण फ्री झालो. बाबा त्यांना म्हणाले "थांब फराळ घेऊन जा". त्यांनी नाकारामध्ये उत्तर दिले पण बाबांनी त्यांना थांबवले. तेवढ्यात आई आली आणि तिने त्यांच्या हातात बॅग दिली व म्हणाली की " हे घेऊन जा, आईसाठी फराळ आणि साडी आहे. त्यांना दे. तुझ्या साठी पॅट-शर्ट चे कापड पण आहे. दिवाळीसाठी नवीन कपडे शिवून घे". बाबांनी त्यांच्या हातात एक हजार रूपये ठेवले आणि म्हणले की "दिवाळीची बक्षीस". हे दृश्य माझ्या साठी नवीन नव्हतं. खूप वेळा मी माझ्या आई-वडिलांना हे करताना पाहिलेल होतं.

Continued

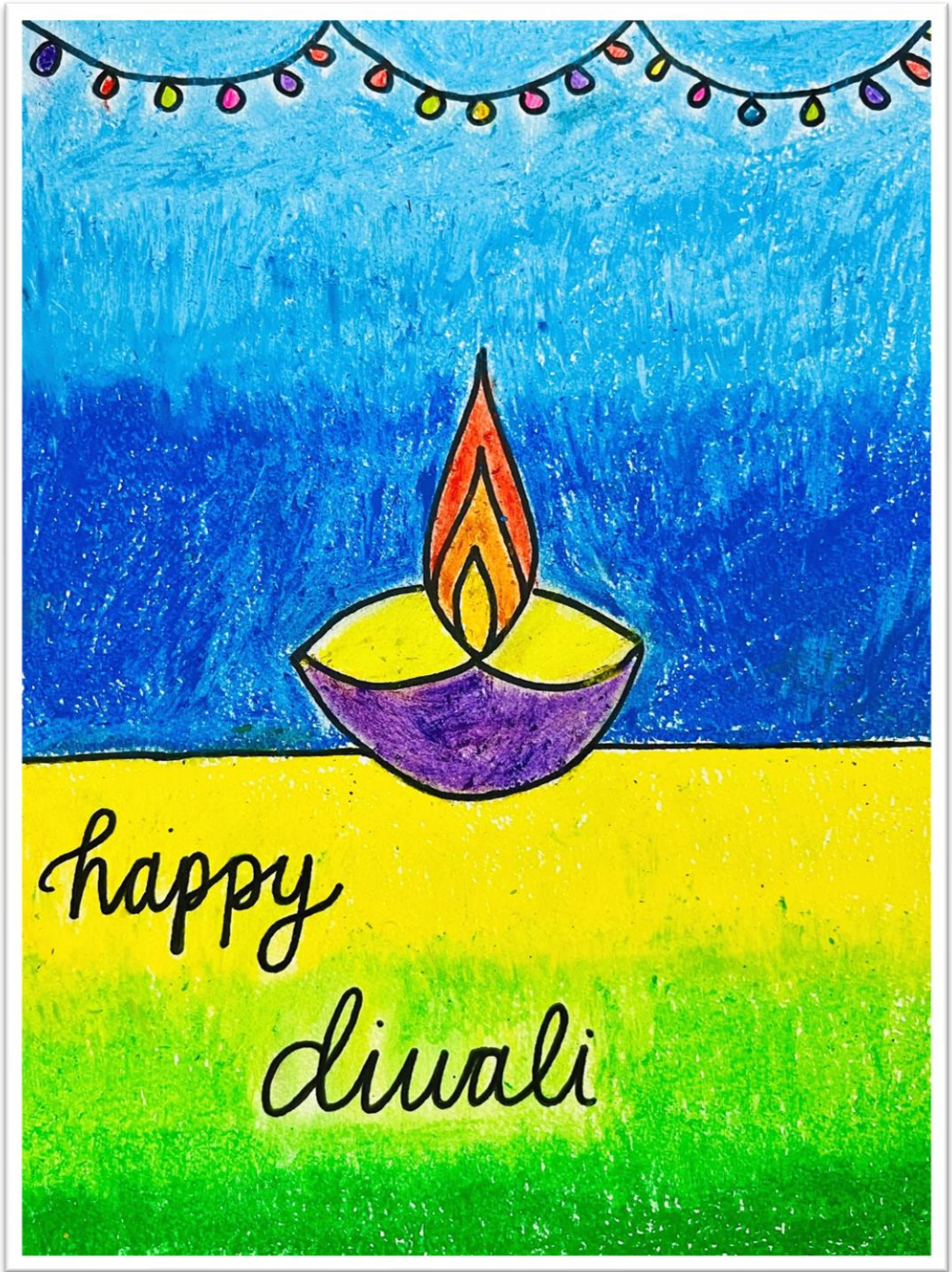
खूप साधेपण होतं माझ्यासाठी पण जे माझ्या मनाला लागले किंवा जे मी आज पर्यंत विसरले नाही, ते होतं हरी काकाच्या चेहऱ्यावरचे बदलले भाव, सुख म्हणा, शांती म्हणा पण त्यांच्या चेहरा वरती एक समाधान आलं होतं जसे एक पाण्यात बुडणार्या व्यक्तीला एका फांदीचा आधार मिळाल्यागत वाटते. त्या क्षणामध्ये पहील्यांदा मला त्यांच्या मध्ये दिवाळी साजरा करण्याचा उत्साह दिसला. आयुष्यामध्ये न मागता सगळं मिळाल्या मुळे, कमी काय असते हे मी कधीच जाणवलेले नव्हते पण आपल्या सारखे सगळे नशीबवान नसतात हे ही आई-बाबांकडून ऐकले होते. त्या दिवशी माझ्या छोट्या मनाने ते पहिले.

खूप वर्षां नंतर बाबा आम्हाला सोडून गेल्यावर हरी काकांनी पेपर मध्ये एक लेख लिहिला होता. तेव्हा मला त्यांची त्या दिवशीची व्यथा कळली. त्या दिवशी, हरी काकांच्या घरी दिवा लावण्यासाठी तेल पण नव्हते. "भाऊ (माझे बाबा) कडून मदत घेऊ" म्हणून आजी-मावशी हरीकाकाला घरी घेऊन आली होती. पण पोरकडून पैसे कसे मागायचे म्हणून बाहेर रस्त्यावरतीच उभी राहिली. फक्त हरीकाकाला आत पाठवले. हरीकाकानी अनेक वेळा प्रयत्न केला पण त्यांची हिम्मत झाली नाही. त्यांचे शब्द घशातच अडकून राहिले. ते बाबांना काहीच नाही म्हणाले पण माझ्या आई-बाबांना त्यांच्या शांतते मध्ये सगळी जाणीव झाली. जरी हरीकाका त्यांच्या पेक्षा खूप लहान होते, त्यांनी त्यांच्या आत्मसन्मानाचा मान ठेवला आणि दिवाळी बक्षीस म्हणून त्यांची मदत केली. आई बाबांमुळे त्यांच्या घरात त्या दिवाळीला दिवे लागले, दिवाळी साजरी झाली आणि बाबांनी सांगितलेल्या शब्दांचा "दिवाळी सगळ्यांनी मिळून साजरी करायची असते" खरा अर्थ मला समजला. दिवाळीचे दिवे फक्त एक घरात लागून दिवाळीची रात्र चमकत नाही; पण त्या रात्री सगळ्यांच्या घरात दिवे लागल्याने प्रकाशित होतं आणि म्हणून आपण तिला दिवाळी किंवा "Festivals of lights" असे म्हणतो.

तेव्हा पासून ते आज पर्यंत मी माझ्या आई-बाबांनी सुरू केलेल्या परंपरेचे पालन करायला लागले. मागणार्याला आपण नेहमी मदत करतो पण न बोललेलं शब्द ऐकून, भावना समजून मदत करण्यामध्ये एक वेगळे सुख आणि समाधान आहे. हाच अनुभव मी दर वर्षी घेण्याचा प्रयत्न करते. आज या लेखाद्वारे मी तुम्हाला तेच करण्याची विनंती करते. बाबां म्हणायचे- फुल नाही तर फुलाची पाकळी देऊन कुणाची मदत केली तर कदाचित आपल्या ह्या छोट्याश्या मदतीने अनेकांच्या घरी दिवे अशेच लागतील, कुणाच्या तरी डोळ्यातून अश्रू कमी होतील, कुणाच्या चेहऱ्यावर हसू उमटेल and we just might have one less sad face, one more happy face in this world on this Diwali.

दिवाळीच्या खूप खूप शुभेच्छा!!!

लेखिका - सौ. पूनम खेडेकर

Artist – Shreya Apte
Medium – Oil Pastels & Paper

श्री सुजीत तेलंग
अध्यक्ष

नमस्कार,

तसे पाहता सुरूवातीला अंकाच्या प्रस्तावनेत मी माझे मनोगत मांडलेच आहे, पण SAMM २०२१ कार्यकारिणीचा एक सदस्य असल्याकारणाने संपूर्ण कार्यकारिणी सदस्यांच्या आभार-मताच्या या पृष्ठावर माझेही अध्यक्ष या नात्याने आभार मत अनिवार्य आहे. परत एकदा आपले सर्वांचे मनःपूर्वक आभार, आम्ही कार्यकारिणी सभासद मंडळाच्या विविध कार्यक्रमांचा घाट घालतो खरा, पण आपल्या सर्वांच्या उतस्फूर्त सहकार्या व सहभागाविना हे कार्यक्रम यशस्वी होणे केवळ अशक्य. आपणा सर्वांना येत्या नविन वर्षांच्या अनेक अनेक शुभेच्छा!

श्री रिया दाणी
उपाध्यक्ष
(उपक्रम)

नमस्कार मंडळी

मी रिया दाणी, सॅन अँटोनियो महाराष्ट्र मंडळ २०२१ कमिटीची मी व्हाईस प्रेसिडेंट इव्हेंट्स. या एका वर्षात बरेच काही शिकायला मिळाले. एक वेगळाच अनुभव होता हा माझ्यासाठी. कमिटीने या वर्षी वेगवेगळ्या कार्यक्रमांची मेजवानी प्रस्तुत केली. त्यात काही डिजिटल तर काही प्रत्यक्षात आणि आम्हाला खात्री आहे की ही मेजवानी तुम्हा सर्वांना नक्कीच आवडली असेल. मला या पदासाठी निवडून दिल्याबद्दल सॅन अँटोनियो महाराष्ट्र मंडळ परिवाराचे मनापासून आभार आणि तुम्हा सर्वांना दिवाळीच्या खूप खूप शुभेच्छा.

श्री लक्ष्मीकांत बोन्डे
उपाध्यक्ष
(संपर्क)

मित्रांनो नमस्कार,

तुम्हा सर्वांना दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा. मी लक्ष्मीकांत बोन्डे, सॅन अँटोनियो महाराष्ट्र मंडळाचा उपाध्यक्ष (संपर्क), म्हणजे सोप्या मराठी मध्ये, Vice President (Communication). २०२१ हे एक वर्ष मी ह्या पदावर होतो. खूप वेगळा अनुभव आला. मी असे मुद्दामून म्हणणार नाही की काम खूप होते. कारण ते प्रत्येक ठिकाणी असते. तसे बघायला गेलो तर मी सुरुवातीपासून नव्हतो पण रचना कुलकर्णीच्या राजीनाम्यानंतर मी ह्या टीम मध्ये सामील झालो. पाच वेगळ्या स्वभावाची, अनोळखी नसली तरी, कधी एकत्र काम न केलेली ही पाच माणसे, आणि त्यांची बनलेली ही समिती. एक अखंड वर्ष एकमेकांच्या मदतीने आणि सल्ल्याने मंडळाचे कामकाज चालवायचे, हा एक अनोखा अनुभव. ही जबाबदारी आम्ही व्यवस्थित पार पडली असे मी म्हणेन. चुका झाल्याही असतील. पण माणसेच चुका करतात आणि केलेल्या चुकांमधून शिकतात. मला ही संधी दिल्याबद्दल सर्वांचे आभार.

श्री मनोज सोनजे
सचिव

नमस्कार मंडळी,

२०१८ साली जन्मांस आलेल्या ह्या मंडळरूपी बालकाची अवघ्या तीन वर्षातच वाढ होऊन मोठा सॅम परिवार तयार झाला आहे. मंडळाच्या ह्या उत्तुंग भरारीत मला दोन वर्षे समितीमध्ये "एकमेव सेक्रेटरी" म्हणजेच सचीव म्हणून काम करण्याची संधी दिल्याबद्दल आभार. सॅमच्या कार्यक्रमाची तयारी करणे, तिमाही/ वार्षिक सभा आयोजित करणे, बाय-लॉज्स सुधारणा करण्या सारख्या वेगवेगळ्या कामांची संधी मला मिळाली. ही दिवाळी व नुतन वर्ष आपणांस सुखा-समाधानाचे जावो आणि आपल्या शुभेच्छा व आपुलकी वाढत राहो, हीच प्रार्थना.

श्री अमोल कुलकर्णी
खजिनदार

नमस्कार मंडळी,

मी अमोल कुलकर्णी, SAMMचा २०२१ चा खजिनदार. आपले मंडल तरुण असले तरीही अगदी कर्मी कालावधीत आपला वेगळा ठसा उमटवला आहे. आपल्या सर्वांच्या उत्साह आणि मदतीमुळे आपण यशाच्या शिखरावर पोहोचु असा मला विश्वास आहे. मला SAMMसाठी योगदान देण्याची संधी दिल्याबद्दल मी सर्वांचे मनापासून आभार मानतो. SAMMला पुढच्या वाटचाली साठी शुभेच्छा. आपल्या सगळ्यांना ही दिवाळी आणि नवीन वर्ष सुख समृद्धी आणि आरोग्यदायक जावो हीच प्रार्थना.

Artist – Tejashree Sourabh Magdum
Medium – Clay on Plywood

Do you know your City?

Solution										¹ D								
										² H	E	M	I	S	F	A	I	R
										E							W	
										L							A	
³ S	A	N	A	N	T	O	N	I	O								L	
I									T								I	
X									E		⁴ T						S	
F										⁵ M	I	S	S	I	O	N	S	A
L																	W	
⁶ A	L	A	M	O													E	
G																	R	
⁷ S	E	⁸ A	W	O	⁹ R	L	D										O	
		Q			I												F	
		U			V												A	
		A			E												M	
		T			R												E	
		I			W												R	
		C			A												I	
		A			L												C	
					K												A	
																	S	

सर्व SAMM च्या कुटुंबियांना दिवाळीच्या मनःपूर्वक शुभेच्छा !
काळजी घ्या, आनंदी रहा आणि भरपूर फराळ करा!

For suggestions/ comments please feel free to write to samaharashtramandal@gmail.com

Find us on : [www. http://sanantoniomaharashtramandal.org/](http://sanantoniomaharashtramandal.org/)

FaceBook Group: San Antonio Maharashtra Mandal

Instagram: samaharashtramandal